

**TECHNICKÁ UNIVERZITA
V LIBERCI**

HOSPODÁŘSKÁ FAKULTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2001

MILAN CHMELÁŘ

Technická univerzita v Liberci

Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 - Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Hodnocení vývoje efektivity Východočeské plynárenské a.s.

**The development evaluation of the efectivity of the
company Východočeská plynárenská a.s.**

DP-PE-KPE-200111

Bc. Milan Chmelař

Vedoucí práce: doc. Ing. Ivan Jáč, CSc.
Konzultant : Ing. Miroslav Víšek

Počet stran: 66
Počet příloh: 0

Datum odevzdání: 05.01.2001

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Hospodářská fakulta

Katedra podnikové ekonomiky

Akademický rok: 2000/2001

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

pro **Milana Chmelaře**

obor č. 6208 - T Podniková ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu zákona č. 111 / 1998 Sb. o vysokých školách a navazujících předpisů určuje tuto diplomovou práci:

Název tématu: **Hodnocení vývoje výkonnosti a efektivity Východočeské plynárenské a.s**

Zásady pro vypracování:

1. Výchozí stav – ekonomický popis
2. Vývoj hlavních ukazatelů - v absolutních hodnotách
- v poměrových ukazatelích
3. Srovnání s jinými distribučními společnostmi
4. Vyhodnocení dosažených výsledků, komentář, závěry a doporučení

Rozsah grafických prací:

50 - 60 stran textu + nutné přílohy

Rozsah průvodní zprávy:

Seznam odborné literatury:

Financial Analysis - B.D. Publishers, New York, 1998

Vorbová, H.: Finanční analýza, 1. vydavatelství, Praha, 1995

Výroční zprávy VčP a. s., Ročníky 1994 – 1999, Hradec Králové

Projekt emitenta VčP a. s. r. 1998, 1999, Hradec Králové

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Ivan Jáč, CSc.

Konzultant: Ing. Miroslav Výšek

Termín zadání diplomové práce: 31.10.2000

Termín odevzdání diplomové práce: 25.5.2001

L.S.

doc. Ing. Ivan Jáč, CSc.
vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Ehleman, CSc.
děkan Hospodářské fakulty

Prohlášení o původnosti práce:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury.

Prohlášení k využívání výsledků DP:

Jsem si vědom těchto skutečností:

- a) diplomová práce je majetkem školy
- b) s diplomovou prací nelze bez svolení školy disponovat
- c) diplomová práce může být zapůjčena či objednána (kopie) za účelem využití jejího obsahu.

Beru na vědomí, že po pěti letech si mohu diplomovou práci vyžádat v Univerzitní knihovně TUL v Liberci, kde bude uložena.

V Liberci dne 6.1.2001

Milan Chmelař

Poděkování

Na úvod své diplomové práce považuji za povinnost poděkovat panu **Ing. Miroslavu Víškovi**, za pomoc a cenné rady, které mi v průběhu celé práce poskytoval, dále bych chtěl poděkovat panu **Doc. Ing. Ivanovi Jáčovi CSc.**, za obětavou spolupráci na této diplomové práci a svým rodičům za to, že mi umožnili studium.

Resumé

Tato diplomová práce má za úkol popsat jeden ze státních a strategických sektorů a nepatrně proniknout do této problematiky. Je to sektor energeticko-plynárenský. Zaměřil jsem se na jednu z 8 regionálních distribučních společností na Východočeskou plynárenskou a.s.. Diplomová práce sleduje výsledky této společnosti téměř od doby své samostatnosti. Porovnává a hodnotí každoroční dosažené hodnoty jednotlivých ukazatelů. Ukazatelé jsou položeny o časové řady a následně jejich vývoj hodnocen. Dále se zaměřuje na srovnávání s některými dalšími společnostmi, které se nachází ve stejné pozici tzv. přirozeného monopolu. Tyto vybrané společnosti jsou potom hodnoceny podle nejdůležitějších ukazatelů, podle nichž můžeme říci, že VČP a.s. je jednou z nejúspěšnějších. Závěr práce obsahuje určitá doporučení do budoucnosti ke zlepšení efektivity výkonnosti společnosti.

Summary

The aim of this thesis is to penetrate a little bit into one of the state owned strategic sector. It is the gas-energetic sector. The thesis is focused on one particular company, which is a part of 8 regional distributional entities and its name is Východočeská plynárenská a.s.. It follows and describes the results of this company since its status of independency. It is comparing these results yearly and from the time line it measures the indicators. This particular company is compared with other ones which are in the very same position of „natural monopoly“ in their own regions. And furthermore, some of the most important results of all of these companies are comparing at the same time. Out of this confrontation the VČP a.s. is one of the best ones. The final part contains some recommendations to the future, so that financial situation can get better and future investments can be more sufficient.

OBSAH DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Abecední seznam použitých zkratek a symbolů 10

1 ÚVOD..... 11

2 VÝCHOZÍ STAV - EKONOMICKÝ POPIS 13

2.1 NÁZEV A SÍDLO SPOLEČNOSTI 13

2.2 HISTORIE SPOLEČNOSTI..... 13

2.3 PŘEDMĚT ČINNOSTI 14

2.4 PERSONÁLNÍ VYBAVENÍ SPOLEČNOSTI..... 14

2.5 VLASTNICKÉ PODÍLY VE SPOLEČNOSTI 15

2.6 AKTUÁLNÍ STRUKTURA AKCIONÁŘŮ 15

2.7 DODAVATELÉ A ODBĚRATELÉ SPOLEČNOSTI..... 16

2.8 INVESTIČNÍ AKTIVITY 16

2.9 SWOT ANALÝZA..... 17

2.10 PŘEHLED PROVOZOVANÝCH PLYNÁRENSKÝCH ZAŘÍZENÍ..... 18

3 HOSPODAŘENÍ PODNIKU PO DOBU ORGANIZAČNÍ SAMOSTATNOSTI..... 19

3.1 POPIS USPOŘÁDÁNÍ PLYNÁRENSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE..... 19

3.2 MOMENTÁLNÍ STAV V ODVĚTVÍ 21

3.3 SOUČASNÝ VÝVOJ V ODVĚTVÍ..... 21

3.4 ANALÝZA CITLIVOSTI NA VLIV NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ..... 22

3.5 VLIV KONKURENCE V ODVĚTVÍ..... 23

3.6 CITLIVOST ODVĚTVÍ NA TECHNOLOGICKÉ ZMĚNY 24

3.7 KAPITÁLOVÁ A NÁKLADOVÁ NÁROČNOST ODVĚTVÍ..... 24

3.8 CENOVÁ REGULACE..... 25

4 VÝVOJ HLAVNÍCH UKAZATELŮ VČP.A.S. 26

4.1 KONÁNÍ VALNÉ HROMADY 26

4.2 ZÁJEM MĚST A OBCÍ O ZEMNÍ PLYN 27

4.3 STAGNACE EKONOMIKY (1997-1998)..... 27

4.4 ROZVOJ INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ 27

4.5 FINANČNÍ SITUACE VČP..... 28

4.5.1 Rozbor dosaženého zisku společnosti..... 28

4.5.2 Rozbor provozního zisku 29

4.5.3	<i>Rozbor zisku z finančních operací</i>	29
4.5.4	<i>Rozbor mimořádného zisku</i>	30
4.5.5	<i>Rozbor nákladů</i>	30
4.5.6	<i>Finanční situace z hlediska cash-flow</i>	32
4.5.7	<i>Rozbor pomoci poměrových ukazatelů</i>	34
5	SROVNÁNÍ S JINÝMI DISTRIBUČNÍMI SPOLEČNOSTMI	38
5.1	SEVEROČESKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.	38
5.1.1	<i>ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SPOLEČNOSTI</i>	38
5.1.2	<i>Finanční situace SČP a.s.</i>	39
5.2	PRAŽSKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.	44
5.2.1	<i>Vznik společnosti</i>	44
5.2.2	<i>Finanční situace PP a.s.</i>	44
5.3	JIHOMORAVSKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.	50
5.3.1	<i>Akcionářská struktura</i>	50
5.3.2	<i>Finanční situace JMP a.s.</i>	51
5.4	SEVEROMORAVSKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.	58
5.4.1	<i>Akcionářská struktura</i>	58
5.4.2	<i>FINANČNÍ SITUACE SMP a.s.</i>	59
5.4.3	<i>Vývoj a hodnocení některých ukazatelů SMP a.s.</i>	61
6	ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ VČP A.S. A NAVRHNUTÁ DOPORUČENÍ	62
	<i>Použitá literatura</i>	66

Abecední seznam použitých zkratek a symbolů

a.s.	akciová společnost
atp.	a tak podobně
CF	cash flow
CZK	zkratka měnové jednotky České republiky
č.	číslo
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
fy.	firma
GmbH	forma obchodní společnosti v SRN (společnost s ručením omezeným)
HDP	hrubý domácí produkt
Kč	koruna /měnová jednotka České republiky/
MF Dnes	Mladá Fronta Dnes
mld.	miliarda
např.	například
PR	public relation
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
Sb.	Sbírka zákonů ČR
str.	strana
tzv.	tak zvaný
ul.	ulice
USD	americký dolar
viz.	odkaz na obrázek, graf, schéma či text

1 Úvod

Úvodem mé diplomové práce bych chtěl vysvětlit důvody proč jsem si vybral toto téma a co bude tato práce obsahovat.

Celá diplomová práce se zabývá problematikou jednoho ze strategických odvětví naší národní ekonomiky. Vybral jsem si plynárensko-energetický sektor. Toto specifické odvětví je pro svou výjimečnost a strategičnost stále v majoritním držení státu. Struktura tohoto sektoru je členěna na několik částí.

Prvním a nejdůležitějším článkem je společnost Transgas, která je stoprocentně vlastněna státem. V posledních měsících, s blížící se privatizací plynárenství, ministerstvo financí společně s ministerstvem průmyslu a obchodu připravují návrhy a varianty pro realizaci tohoto velice důležitého kroku. Státní společnost Transgas má za úkol sjednávat kontrakty na nákup zemního plynu a zajistit následnou dopravu tohoto media na území České republiky. V současné době je uzavřena smlouva s Ruským gigantem Gazprom, ve které jsme se zavázali odebírat zemní plyn po dobu 15 let.

Dalším důležitým článkem celého plynárenského řetězce je 8 regionálních distribučních společností. Svou působnost mají rozčleněnou podle starého rozdělení na jednotlivé kraje. Hlavním úkolem těchto společností je odkup plynu od Transgasu a následně jej distribuovat mezi své odběratele. Ti se dělí na velkoodběratele, maloodběratele a obyvatelstvo. Regionální distribuční společnosti jsou, až na jednu výjimku Jihočeskou plynárenskou a.s., majoritně vlastněny státem tj. Fondem národního majetku a Transgasem. Ve svém regionu se stávají určitým monopolem, který je velkou mírou ovlivňován státní cenovou deregulační politikou. Cílem těchto regionálních monopolů je vytvořit dokonalou infrastrukturu, která bude schopna zabezpečit dodávky zemního plynu do všech potřebných míst ve svém působišti.

Dalším a poslední článkem této struktury jsou jednotlivé závody, které jsou vlastněny distribučními společnostmi. Pomocí těchto závodů je umožněna realizace vytvoření důležité infrastruktury a její následná údržba.

V mé diplomové práci se soustředím na jednoho z regionálních distributorů, Východočeskou plynářenskou a.s.. Vybral jsem si ji zejména proto, že mě několikrát byla umožněna praxe v této společnosti, a tímto způsobem jsem mohl proniknout přímo k jádru dění.

2 Výchozí stav - ekonomický popis

2.1 NÁZEV A SÍDLO SPOLEČNOSTI

Obchodní jméno:	Východočeská plynárenská a.s.
Sídlo:	Pražská 702, 501 17 Hradec Králové
IČO:	601 087 89
Vznik:	1. 1. 1994
Právní forma:	akciová společnost
ISIN:	CZ 0005092551
Základní jmění:	960 602 tis. Kč
Jmenovitá hodnota akcie:	1 000 Kč

Na podnikání společnosti se nepodílí žádná tuzemská ani zahraniční právnická ani fyzická osoba. Společnost sama neřídí prostřednictvím svého podílu žádný jiný subjekt.

Akciová společnost není majetkově propojena v žádné skupině. Statutární orgány jsou čtyřčlenné představenstvo a osmičlenná dozorčí rada. Předsedou představenstva je pan Bohdan Pásek, předsedou dozorčí rady je Ing. Jan Zaplatílek.

2.2 HISTORIE SPOLEČNOSTI

Za datum vzniku společnosti lze považovat datum položení základního kamene první plynárny v Hradci Králové v roce 1869. V roce 1946 došlo ke zřízení národního podniku Východočeské plynárny se sídlem v Pardubicích s působností pro celou východní polovinu Čech. V roce 1952 došlo k odštěpení divize zabývající se výstavbou plynovodů, Plynostav Pardubice. V roce 1974 byl zahájen převod odběratelů ze svítiplynu na zemní plyn. Tento převod je již několik let dokončen a v současné době je v celé soustavě východních Čech jediným topným médiem zemní plyn. V souvislosti s privatizací byly z působnosti Východočeské plynárenské a.s.

odděleny dva strojírenské závody, a sice Rosice u Chrasti a Skuteč. Od 1. 1. 1994 působí Východočeská plynárenská a.s. jako samostatná společnost, jejíž dominantní činností je nákup, rozvod a prodej zemního plynu.

2.3 PŘEDMĚT ČINNOSTI

Společnost operuje na trhu Východočeského kraje zahrnujícího okresy Hradec Králové, Pardubice, Ústí n. Orlicí, Trutnov, Náchod, Chrudim, Havlíčkův Brod, Rychnov n. Kněžnou, Jičín a Semily. Dominantní oblastí podnikání společnosti je nákup, rozvod a prodej zemního plynu, tato činnost se podílí na tržbách 97 %. Doplňkovými výrobními činnostmi jsou investiční výstavba rozvodných plynárenských zařízení, údržba, opravy a rekonstrukce těchto zařízení, revize vyhrazených technických zařízení, inženýrská činnost ve výstavbě, projektová činnost, provádění inženýrských staveb a poradenství v oblasti plynárenství včetně měření a regulace, pronájem a leasing zařízení na výrobu tepla chladu a elektrické energie a další činnosti.

2.4 PERSONÁLNÍ VYBAVENÍ SPOLEČNOSTI

Společnost zaměstnává v roce 2000 celkem 695 pracovníků, což je o 28 více než v roce 1999. Z těchto 695 pracovníků je jich 137 zaměstnáno na ředitelství a.s. v Hradci Králové, ostatní jsou zaměstnáni v 5 rozvodných závodech VČP, a.s.

Ve společnosti působí vesměs kvalifikované pracovní síly, se základním vzděláním jsou zde v pracovním poměru pouze 3 % zaměstnanců. Naopak 12 % zaměstnanců má vysokoškolské vzdělání, přičemž celá zbylá část je vyučena v oboru, či absolvovala střední nebo úplné střední vzdělání.

Věkový průměr mužů i žen společnosti je těsně nad hranicí 40 let, což svědčí o zkušenosti personálu.

2.5 VLASTNICKÉ PODÍLY VE SPOLEČNOSTI

Dle privatizačního rozhodnutí vlády České republiky vydalo Ministerstvo pro správu národního majetku rozhodnutí o privatizaci č.j. 630/2122/632/93 a dodatek č. 1 k tomuto rozhodnutí. Dle tohoto dodatku byla distribuce akcií společnosti navržena následujícím způsobem:

Tabulka č. 1: Podíly akcií

Kupónová privatizace	15 %
Převod na obce	34 %
Restituční fond	3 %
Nadační fond	1 %
Dočasně v držení FNM ČR	45,8 %
Zaměstnanecké akcie	1,2 %

Zdroj: VZ VČP

2.6 AKTUÁLNÍ STRUKTURA AKCIONÁŘŮ

Akcie v majetku Fondu národního majetku ČR	47,0963 %
Akcie na jméno v majetku měst a obcí regionu východních Čech	33,8227 %
Akcie na majitele v majetku investičních privatizačních fondů	0,0000 %
Akcie na majitele v majetku fyzických osob	1,0121 %
Akcie na majitele v majetku právnických osob kromě IPF a měst a obcí	17,8915 %
Akcie na jméno v majetku Východočeské plynárenské, a.s.	0,1773 %
Akcie se zvláštními právy v majetku Fondu národního majetku ČR	1 ks

Výše uvedené strukturní rozdělení akcionářů je možné ještě dále majetkově specifikovat na konkrétní známé subjekty a sice tak, že cca 10 % kmenových akcií na majitele se nachází v majetku SPP, š.p. Bratislava a dále společnost SPP Bohemia a.s. oznámila, že získala 10 % podíl na hlasovacích právech ve společnosti Východočeská plynárenská, a.s. Státní podnik Transgas, s.p. Praha oznámil 18. 12. 1998, že nabyl ve Společnosti podíl na hlasovacích právech ve výši 3,96 % a s Fondem národního majetku ČR jednájí ve shodě.

Mimořádná valná hromada společnosti, konaná dne 9. 3. 2000 rozhodla o vydání souhlasů s převodem 320 072 akcií na jméno, (tj. 33,32 % základního jmění) z majetku měst a obcí na tyto subjekty: 157 289 akcií na jméno na Ruhrgas AG Essen, SRN, 117 691 akcií na jméno na SPP Bohemia, a.s. Praha, 30 842 akcií na jméno na G. D. F. International Paříž, Francie a 14 250 akcií na jméno na Transgas, s.p. Praha.

2.7 DODAVATELÉ A ODBĚRATELÉ SPOLEČNOSTI

Monopolním dodavatelem zemního plynu pro společnost je státní podnik ČPP o.z. Transgas Praha. Naopak Východočeská plynárenská a.s. Hradec Králové dodává všem kategoriím odběratelů, kterých bylo k 31. 12. 1999 celkem 219 912.

Tabulka č. 2: Struktura odběratelů a jejich počet

Položka	1998	1999	Nárůst v %
Velkoodběratelé	934	967	3,53
Maloodběratelé	13 215	14 078	6,53
Domácnosti	195 462	204 867	4,81

Zdroj: VZ VČP

2.8 INVESTIČNÍ AKTIVITY

Tabulka č. 3: Investiční výdaje dle struktury

Investiční výdaje (v tis. Kč)	1998	1999
Pozemky	205	718
Budovy	5 524	18 479
Plyn. Zařízení	210 827	464 326
SZNR	40 057	39 660
Drobný hm. inv. majetek	16 054	23 064
Hmotné investice celkem	272 667	546 247
Nehmotné investice celkem	1 558	12 413
Finanční investice	9 500	225
Investiční výdaje	283 725	558 885
Z toho přísp. z rozp. obcí	48 366	146 092

Zdroj: VZ VČP

2.9 SWOT ANALÝZA

Slouží k určení slabých a silných míst společnosti a její pozice na trhu. Je jedním ze základních bodů při stanovení strategie do budoucnosti.

Silné stránky:

- a) prakticky monopolní distributor plynu na pevném geograficky omezeném segmentu
- b) trhu
- c) agresivní plány v rozvoji gasifikace podpořené vysokou investiční aktivitou
- d) budování výkonného zákaznického informačního systému
- e) plánovaný návazný ekonomický systém a reengineering společnosti

Slabé stránky:

Prakticky nulová diverzifikace výrobního programu.

Příležitosti:

- a) možný vstup kapitálově silného investora
- b) možná spolupráce na výrobě elektřiny v paroplynovém cyklu v kogeneračních jednotkách.

Hrozby:

Monopolní dodavatel plynu Transgas Praha.

Společnost lze považovat za marketingově řízenou, pracuje s reklamou, ve formě sponzorských příspěvků se angažuje v oblasti kultury, zdravotnictví, charity i sportu. V oblasti práce se zákazníkem se do budoucna otevírá široký prostor a bude nutná zásadní změna charakteru práce se zákazníkem. Prozatím, především z cenových důvodů, přetrvává enormní zájem o plyn ze strany odběratelů, takže se zatím na tomto poli neodehrává klasický boj o zákazníka.

2.10 PŘEHLED PROVOZOVANÝCH PLYNÁRENSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Tabulka č.4: (stav z 31. 12. 1999)

Druh zařízení	Jednotka	Množství
Délka plynovodů a přípojek celkem	km	5 253
Z toho: VVTL a VTL	km	1 487
STL celkem	km	1 893
NTL celkem	km	1 812
Počet přípojek STL a NTL celkem	ks	97 548
Regulační stanice ve vlastnictví VČP	ks	347

zdroj: VZ VČP

3 HOSPODARENÍ PODNIKU PO DOBU ORGANIZACNÍ SAMOSTATNOSTI

3.1 POPIS USPOŘÁDÁNÍ PLYNÁRENSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Počátkem roku 1994 došlo v českém plynárenství k privatizaci. Český plynárenský podnik s.p. byl redukován a z jednotlivých plynárenských podniků, resp. některých závodů a provozů vznikly samostatné akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným.

V rámci privatizace vznikly tyto podniky a společnosti působící v plynárenství:

Český plynárenský podnik o.z. TRANSGAS, Praha

Pražská plynárenská a.s., Praha

Středočeská plynárenská a.s., Praha

Západočeská plynárenská a.s., Plzeň

Jihočeská plynárenská a.s., České Budějovice

Severočeská plynárenská a.s., Ústí nad Labem

Východočeská plynárenská a.s., Hradec Králové

Jihomoravská plynárenská a.s., Brno

Severomoravská plynárenská a.s., Ostrava

Plynoprojekt Praha a.s., Praha

Východočeské plynárenské strojírny s.r.o., Rosice v Chrásti

Gason Chrudim, s.r.o.

GMR Skuteč, s.r.o.

Spektrum, s.r.o. Brno

Gas, s.r.o. Praha

Spolu se změnou organizační struktury bylo provedeno i přeorganizování vysokotlaké plynárenské sítě. Vysokotlaké plynovody s provozním přetlakem nad 4

Mpa a podzemní zásobníky byly převedeny na podnik Transgas. Naopak distribuční společnosti provozují plynovodní rozvody všech tlakových stupňů do 4 Mpa, a to zejména nízkotlaké rozvody s provozním tlakem do 4 Mpa.

Pokud se zaměříme na provozně - obchodní a organizační uspořádání rozvodného plynárenství, zjistíme, že systém funguje v zásadě ve dvou rovinách. První úroveň je Český plynárenský podnik, státní podnik, o.z. TRANSGAS, Praha, který nakupuje importovaný plyn od ruského exportéra, zajišťuje tranzitní přepravu a vnitrostátní dálkovou přepravu vysokotlakou plynovodní sítí regionálním plynárenským akciovým společnostem. Dále TRANSGAS zajišťuje podzemní uskladňování plynu a nákup svítiplynu. Jelikož podíl svítiplynu v porovnání se zemním plynem neustále klesá a vzhledem k tomu, že společnost VČP a.s. Hradec Králové používá již řadu let jako medium výhradně zemní plyn, bude v dalších částech této práce zmiňován už výhradně jen zemní plyn. Pokud jde o jeho zdroje, pak můžeme jednoznačně konstatovat, že minimálně 97 % zdrojů zemního plynu pochází z dovozu, přičemž až do současné doby existoval výhradní zdroj pocházející z ruské federace.

Druhou úroveň jsou distribuční plynárenské společnosti, které vesměs (až na nepodstatné výjimky) nakupují plyn od Transgasu a tento dále rozvádějí a prodávají všem kategoriím odběratelů v rámci svého regionu. Teritorium zásobování jednotlivých distribučních společností je prakticky územně totožné s uspořádáním krajů dřívějšího Československa. V roce 1999 tak bylo všemi distribučními společnostmi prodáno téměř 8 mld. m³ zemního plynu celkem 2,3 milionům zákazníků všech kategorií. Z celkového množství prodaného zemního plynu v r. 1999 bylo 7820 milionů m³, tj. 67,2 % prodáno velkoodběratelům plynu, 8,3 % maloodběratelům a 24,5 % domácnostem. Propočteno na počty odběratelů, kterých v roce 1999 bylo ve všech distribučních společnostech celkem 2 103 695, připadá 7 660 na velkoodběratele, 97 559 na maloodběratele a 2 103 695 na domácnost.

Bilanční suma všech distribučních společností představovala v r. 1999 celkem 24,4 mld. Kč, přičemž hodnota vlastního jmění byla celkem 13,7 mld. Kč a cizích zdrojů 10,7 mld. Kč. Stálá aktiva dosahovala hodnoty 15,2 mld. Kč.

3.2 MOMENTÁLNÍ STAV V ODVĚTVÍ

Ve všech osmi regionálních elektrárenských i plynárenských distribučních společnostech je zachován vlastnický podíl státu prostřednictvím FNM ČR ve výši řádově 47 % podílu na základním jmění společností. Aby stát získal lepší vyjednávací pozici v privatizačním procesu distribučních společností rozhodl se, že prostřednictvím státního podniku Transgas odkoupí od obcí a minoritních akcionářů zbylou část akcií do objemu více než 50 %. Dále je v držení státu tzv. Zlatá akcie spojená se zvláštními právy.

V souvislosti s privatizací bylo bezplatně převedeno na města a obce řádově 34 % akcií a dalších 15 % získali ve 2. vlně kupónové privatizace privatizační fondy a individuální investoři. Zbýlý procentní podíl získaly fondy restituční a nadační.

3.3 SOUČASNÝ VÝVOJ V ODVĚTVÍ

Současný vývoj v odvětví je poznamenán řadou objektivních i subjektivních faktorů podílejících se na určité formě stagnace v oblasti zisků distribučních společností. Hlavní příčiny momentálního stavu lze rámcově shrnout do několika bodů.

- a) Nevyhovující cenový systém, kdy ceny plynu pro domácnosti jsou poznamenány přetrvávající formou křížové dotace od velkoodběratelů k domácnostem. Kromě tohoto přerozdělení se tyto nízké ceny pro domácnosti stále více utlumují na úkor zisku z přepravy plynu o.z. Transgas Praha a na úkor zisku distribučních společností. Toto lze dokladovat již tříletým trendem snižování marže z prodaného plynu u jednotlivých distribučních společností.

- b) Pokřivené ceny pro domácnosti vysílají zkreslený signál o skutečných cenách média, což vede k enormnímu zájmu ze strany měst a obcí o plynofikaci. To váže rok od roku stále větší investiční prostředky vkládané distribučními společnostmi do plynofikace.
- c) Nedokončená privatizace distribučních společností
- d) Přímá vazba odběru plynu na dynamiku chodu národního hospodářství
- e) Platební morálka jednotlivých subjektů trhu, ale i nedostatečná dynamika jejich rozvoje
- f) Stále se zvyšující ceny vstupů včetně vzrůstu mzdových nákladů zapříčiňují vzrůst celkových nákladů distribučních společností a při nedostatečné marži z prodeje plynu celkový pokles tvorby zisku.

3.4 ANALÝZA CITLIVOSTI NA VLIV NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Do odvětví jsou přenášeny výkyvy národního hospodářství zprostředkovaně. Při poklesu průmyslové produkce dochází k poklesu odběrů zemního plynu. Pokud jsou propady národního hospodářství hlubší, přenáší se tento nepříznivý vývoj nejen do průmyslových a zemědělských odběrů, ale i do odběrů domácností. Vzhledem k tomu, že distribuční společnosti nejsou klasickými výrobními podniky, nýbrž provozně-obchodními organizacemi, je možno říci, že převážná část spotřebovávaných nákladů má fixní charakter a při poklesu prodeje není prostor pro utlumení vlastních nákladů, přičemž tyto nežádoucím způsobem na jednotku produkce stoupají. Obsluha, údržba, prodej, fakturace a ostatní činnosti jsou svým personálním vybavením poplatny kilometrům sítí a počtu odběratelů. V praxi to znamená, že provozní pracovníci musí ve stejném počtu zajistit provoz a údržbu sítí, ať jimi protéká malé či velké množství plynu, právě tak pracovníci obchodního úseku musí všem odběratelům vyfakturovat, ať faktura zní na malé či větší množství.

3.5 VLIV KONKURENCE V ODVĚTVÍ

Je možné říci, že všechny distribuční společnosti mají ve svém teritoriu přirozený monopol. Plynárenské distribuční společnosti si tak navzájem nekonkurují. Pokud je možno hovořit o konkurenci, pak jediné v oblasti ostatních topných médií. Ani tam se však nejedná o klasickou konkurenci v pravém slova smyslu. Pokud vynecháme z úvah pevná paliva, která postrádají komfort v obsluze, lze hovořit o určitém přirozeném rozdělení trhu mezi centralizované zásobování teplem, plynofikaci a elektrifikaci. Vážnějším potenciálním konkurentem se v této souvislosti jeví pouze ČZT.

Pro porovnání je možné jako velmi názorný příklad použít ceny zemního plynu v kategorii domácnosti s ostatními druhy paliv pro domácnosti.

Tabulka č. 5: Porovnání cen Z.P. s ostatními druhy energií v kategorii domácnosti

(rodinný domek roční spotřeba 91 GJ, ceny Z.P. =1)

Medium	cena užitečného tepla
Zemní plyn	1,00
Hnědé uhlí	0,94
Koks	1,57
Propan-butan	2,28
LTO	2,56
Elektrina BP	1,81
CZT	1,80

Zdroj: ČSÚ

Zemní plyn je v porovnání s ostatními palivy levný. Uvedené cenové relace je však nutné vnímat s rezervou, neboť zemní plyn, elektrina BP, CZT ještě podléhají regulaci a nejsou tedy s ostatními médii plně srovnatelné. Pokud bychom provedli podobné srovnání v kategorii průmyslových odběrů, dostaneme se k jiným relacím.

Tabulka č. 6: Porovnání cen zemního plynu s ostatními druhy paliva v průmyslu
(cena Z.P. = 1)

Medium	Ceny užitečného tepla
Zemní plyn	1,00
Hnědé uhlí	0,43
TTO	0,65
CZT	1,97

Zdroj: ČSÚ

Ceny u velkoodběratelů plynu jsou v ČR téměř na stejné úrovni jako ve státech Západní Evropy, čímž se blíží k hranici prodejnosti, avšak ceny pro domácnosti jsou výrazně nižší.

3.6 CITLIVOST ODVĚTVÍ NA TECHNOLOGICKÉ ZMĚNY

Obecně je možné říci, že odvětví není příliš citlivé na technologické změny, speciálně ne v oblasti rozvodu plynu. Zde lze zachytit dva trendy, a sice postupné navyšování provozního přetlaku, resp. využití středotlakých rozvodů plynu před nízkotlakými a záměna trub ocelových za materiály z plastů. Náročnost se prudce zvyšuje v kvalitě měření a v možnosti dálkového přenosu naměřených hodnot od významných odběratelů a potřebě kvalitního a rychlého zákaznického informačního systému. Oba tyto atributy jsou u všech distribučních společností velice dynamicky rozvíjeny.

3.7 KAPITÁLOVÁ A NÁKLADOVÁ NÁROČNOST ODVĚTVÍ

Odvětví je mimořádně náročné na kapitálovou vybavenost. Tisíce kilometrů potrubních rozvodů a zkušený, po dlouhá desetiletí vychovávaný personál představují velmi těžko nahraditelné hodnoty a v podstatě limitují vstup dalších subjektů do odvětví.

Kromě těchto přirozených bariér existují i bariéry administrativní v podobě potřeby státní autorizace udělované Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR.

3.8 CENOVÁ REGULACE

Všechny ceny zemního plynu, tj. včetně cen, za které plyn nakupují distribuční plynárenské společnosti, jsou v současné době stanovovány Ministerstvem financí ČR jako ceny maximální. Zákon č. 222/1994 Sb. O podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o státní energetické inspekci při tom stanoví, že orgánem oprávněným k podávání návrhů na změny těchto cen je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. V době ocenění podniku, tj. k 31. 12. 1999 platil výměr MF č. 04/1999 publikovaný v Cenovém věstníku č. 6/1999. Zároveň již v tomto věstníku Ministerstvo financí vyhlásilo s účinností od 1. 1. 2000 maximální dvousložkové ceny, za které bude o.z. Transgas dodávat osmi plynárenským akciovým společnostem. Jedna složka má formu stálého měsíčního platu a představuje ceny za maximální objednanou kapacitu plynovodů a podzemních zásobníků. Druhá složka je cenou za odebrané množství zemního plynu. Do 31. 12. 1999 platila pouze jednosložková nákupní cena poplatná jen odebranému množství. Na straně výstupu z distribučních společností platí v podstatě 4 druhy cen: 2 ceny pro domácnosti, 1 pro maloodběratele a 1 pro střední a velké odběratele.

4 Vývoj hlavních ukazatelů Včp.a.s.

Východočeská plynárenská a.s., dosáhla v roce 1999 velmi dobrých podnikatelských výsledků a tím navázala na úspěšný vývoj minulých let. Podařilo se splnit všechny zásadní ukazatele finančního plánu, především zisk, který je skutečně mimořádný, neboť byl ovlivněn nejen racionálním vývojem výnosů a nákladů, ale i metodickými změnami v účetnictví. Dalším pozitivem loňského roku bylo posílení pozice VČP na českém trhu se zemním plynem na celkových 9,7 % oproti 9,5 % z roku 1998. Ve sledovaném roce byla VČP ovlivňována celou řadou událostí a změn, z nichž považuji za nejdůležitější:

4.1 KONÁNÍ VALNÉ HROMADY

Valná hromada VČP se konala 20. srpna 1999 a rozhodla, kromě projednání standardních bodů programu, o výplatě dividend. Výše těchto dividend byla stanovena na 50,-- Kč na jednu akcii, což bylo oproti předchozímu roku výrazné zvýšení a znamenalo vyplacení téměř 48 mil. Kč.

V souladu se změnami akcionářské struktury v naší společnosti Valná hromada rozhodla o významné změně složení členů dozorčí rady a zároveň o jejím rozšíření na dvanáct členů. Tímto krokem došlo k zajištění majority státu a také k umožnění účasti na řízení VČP akcionářům SPP Bohemia, a.s. a Ruhrgas AG.

Dalším důležitým bodem programu byly změny stanov VČP, které byly spíše rázu právně – technického s výjimkou upravení převodů akcií na jméno. V neposlední řadě se projednávalo navýšení základního jmění v souvislosti s kapitalizací pohledávky s. p. Transgas, které akcionáři neschválili.

4.2 ZÁJEM MĚST A OBCÍ O ZEMNÍ PLYN

Výrazný zájem občanů, podnikatelů, měst a obcí se promítl do značného rozvoje plynofikace východočeského regionu. O tom nejlépe svědčí dvě statistická čísla – nová plynofikace 71 obcí, připojení více než 10 tis. nových zákazníků a postavení 706 km plynovodů a přípojek. Ve srovnání s předchozími lety došlo ke zvýšení finančního podílu VČP na plynofikaci obcí zejména ze dvou důvodů:

- zvýšením rentability vložených investičních prostředků v důsledku výrazného zvýšení cen domácností v průběhu roku 1998,
- strategickým rozhodnutím vedení společnosti o obsazení posledních významných neplynifikovaných lokalit, které bylo urychleno působením Privátní české plynárenské, a. s.

4.3 STAGNACE EKONOMIKY (1997-1998)

Stav celkové úrovně české a zejména regionální ekonomiky má přímý vliv na společnost. Tento vliv převážně ovlivňuje prodej plynu a pohledávky po lhůtě splatnosti. Prodej plynu byl sice především díky dopadu ročního inkasního období a výraznému počtu nových zákazníků o téměř 3 % vyšší, ale u kategorie velkoodběr došlo k poměrně výraznému propadu – o více než 8 mil. m³. Pokud se týká vývoje pohledávek po lhůtě splatnosti, zde se díky značnému úsilí daří držet stav na přijatelné úrovni.

4.4 ROZVOJ INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ

Rozvoj informačních systémů probíhal podle plánu tak jak se stanovilo ve studii o rozvoji IT ve VČP v roce 1998. Nejvýznamnější a nejnáročnější událostí byla implementace finančního systému SAP R/3. Do realizace tohoto systému bylo přímo zapojeno okolo 100 pracovníků všech organizačních jednotek, nejen ekonomů a personalistů, ale i provozních a investičních pracovníků. Implementace SAP znamenala obrovské nasazení klíčových zaměstnanců a přes dílčí problémy lze konstatovat, že zavedení SAP bylo úspěšně zvládnuto.

V roce 1999 pokračovala realizace zákaznického informačního systému, kde byl nově implementován modul velkoodběr a byla úspěšně zvládnuta první kompletní fakturace maloodběru a domácností za inkasní období 1998/1999.

Podle plánu pokračuje i rozvoj provozně – technického informačního systému, kde jsou v pokročilé rozpracovanosti moduly místních sítí, dálkovodů a dispečerský systém.

V minulém roce jsme také věnovali patřičnou pozornost řešení problematiky související s přechodem do roku 2000. Tento přechod byl bez problémů.

4.5 FINANČNÍ SITUACE VČP

Tato kapitola má za úkol analyzovat celkovou finanční situaci společnosti ve vazbě na přijatý finanční plán pro rok 1999. Rozbor je shrnut do dvou bezprostředně navazujících částí. V první části je analyzován vývoj hospodářského výsledku, tj. vývoj výnosů a nákladů. Ve druhé části je popisována vlastní finanční situace s vazbou na bilanci akciové společnosti.

4.5.1 Rozbor dosaženého zisku společnosti

Za rok 1999 bylo dosaženo celkového zisku před zdaněním (EBT) 667,32 mil Kč. Je nutné zdůraznit, že se jedná o zisk mimořádně vysoký. Mimořádnost spočívá především ve změně metodiky účtování ztrát plynu na MS, uvažovaného počtu stálých platů kategorií maloodběru a domácností, překvalifikování postojů k tvorbě rezerv na opravy a provedené příslušné změny z těchto metodických změn vyplývající. Z tohoto důvodu nelze provádět objektivní poměrování výsledků v časové řadě a rok 1999 zůstane z tohoto pohledu výjimečný a neporovnatelný.

I bez tohoto mimořádného metodického vlivu bylo dosaženo velice příznivého hospodářského výsledku, který je tak ještě o 73,2 mil. Kč vyšší než předpokládal finanční plán přijatý v srpnu 1999, který v sobě již zahrnoval popisované metodické změny účtování.

4.5.2 Rozbor provozního zisku

Za rok 1999 bylo dosaženo hrubého zisku z provozu 569,12 mil. Kč, což je o 66,02 mil. Kč více než předpokládal plán.

Toto navýšení je způsobeno vyšší tvorbou provozních výnosů o 15,5 mil. Kč a nižším čerpáním provozních nákladů o 50,53 mil. Kč.

Provozní výnosy byly v plánu předpokládány ve výši 3 969,77 mil. Kč, dosažená skutečnost činí 3 985,27 mil. Kč. Naproti tomu provozní náklady byly v plánu předpokládány ve výši 3 466,68 mil. Kč a skutečnost dosáhla 3 416,16 mil. Kč.

4.5.3 Rozbor zisku z finančních operací

V této části není zajímavé rozebírat výši finančních výnosů a nákladů, neboť samy o sobě nic kvantitativně nevyjadřují a jsou pouze odrazem četnosti obchodovaných cenných papírů. Podstatný zde je až dosažený zisk z těchto operací, který činí 60,9 mil. Kč a je tak o pouhých 1,12 mil. Kč nižší než předpokládal plán. Jelikož je tato zisková položka velmi obtížně plánovatelná, neboť kromě objemu a doby uložení finančních prostředků závisí i na dosažené úrovni úrokových sazeb, je možné tuto těsnou shodu plánu se skutečností považovat spíše za výjimečně zdařilou.

Tento velmi příznivý výsledek z hospodaření s finančními prostředky dosažený i přes razantní snížení úrokových sazeb v r. 1999 má tyto příčiny:

- a) optimalizované rozdělení plateb a zvyšující se marže mají za následek zvyšování objemu dočasně volných prostředků, které mohou být využity,
- b) důraz společnosti na vymáhání pohledávek, kdy je možné konstatovat, že objem celkových pohledávek i přes výrazné potíže průmyslové sféry meziročně nevzrostl, a tudíž nebyly zbytečně vázány volné finanční prostředky v pohledávkách,

c) efektivní zhodnocení prostředků obchodníkem cennými papíry, kdy bylo po odečtení odměny obchodníkovi dosaženo zhodnocení ve výši 8,27 % p. a. za rok 1999.

4.5.4 Rozbor mimořádného zisku

Na rozdíl od minulých let, kdy mimořádný zisk nebyl vůbec uváděn, neboť nikdy nepředstavoval významnější položky, je nutné za rok 1999 dosažený mimořádný zisk zmínit, protože dosahuje hodnoty 37,3 mil. Kč. Zde se odráží závěry kontroly Finančního ředitelství v Hradci Králové, kdy nákladové položky neoprávněně uplatněné v letech 1996 – 1998, překvalifikované na převážně hmotný a částečně nehmotný investiční majetek, musejí být vyvedeny z nákladů až v roce 1999 (jelikož roky 1996 – 1998 jsou již účetně uzavřeny) a tudíž se v roce 1999 chovají jako záporný mimořádný náklad.

4.5.5 Rozbor nákladů

V této části rozboru se zabýváme provozními náklady společnosti kromě nákladů na nákup plynu, tj. těmi náklady, které jsou spotřebovány v souvislosti s činností VČP a. s., jsou plánovány a jsou v omezeném rozsahu společností ovlivnitelné. Tyto provozní náklady bez nákupu plynu vycházejí na 790 947 tis. Kč a jsou tak o 39 380 tis. Kč nižší než plánované.

Na tomto rozdílu se obousměrně podílely tyto položky:

- spotřeba materiálu a energie

Spotřeba materiálu je vyšší o 3 486 tis. Kč a souvisí s vyšším objemem uskutečněných akcí v rámci investic ve vlastní režii.

Naproti tomu je nižší spotřeba el. energie o 304 tis. Kč.

- opravy a udržování

Zde dochází k podstatné úspoře nákladů o 7 759 tis. Kč. Nejedná se zde o to, že by nebyly provedeny plánované opravy jak budov tak i plynovodů.

Řada z nich však byla překvalifikována z kategorie oprav a byla provedena většinou v režii jednotlivých závodů VČP jako investice ve vlastní režii. Vesměs se jedná o původně uvažované opravy místních sítí.

- ostatní služby

Celkové překročení o 11 925 tis. Kč se skládá z více položek z nichž rozdíl oproti plánu výrazněji ovlivňují 3 položky:

- a) dodávky pro IVVR - jsou větší o 11 161 tis. Kč a souvisí s již zmiňovaným přesunem původně zamyšlených oprav do investic ve vlastní režii,
- b) o cca 4 356 tis. Kč jsou vyšší geodetické práce, neboť podle upřesněného výkladu znalce je možné znovu kvalifikovat uvažované práce do nákladů,
- c) naopak o cca 3 051 tis. Kč jsou nižší náklady na školení, jelikož hodnota školení za SAP nebyla v nákladech čerpána.

- mzdové náklady

Jsou celkově nižší 2 437 tis. Kč. Plánovaný počet pracovníků byl čerpán. Úspora souvisí s nevyužitím mírné rezervy, která byla v plánu vymezena.

- ostatní provozní náklady

Jsou nižší o 1 822 tis. Kč. Na tomto snížení se nejvýznamněji podílí položka dary, jejíž čerpání je o 1 864 tis. Kč nižší než definoval plán.

- rezervy a opravné položky

Jsou podstatně nižší a sice o 24 957 tis. Kč. V srpnovém plánu bylo ještě uvažováno s vytvořením rezerv na opravy prováděné v letech 2001 a dále. Ukázalo se však jako obtížné zajistit vybavení akcí vyhovující zpřísněným požadavkům zákona, zejména ve vazbě na 2-letý předstih a odpovídající technickou a rozpočtovou dokumentaci připravovaných

oprav, a proto se od tvorby těchto rezerv ustoupilo a pokud budou akce realizovány, tak jako nerezervované.

- odpisy HIM a NIM

Celkově úspora ve výši 11 068 tis. Kč. Nečerpání odpisů má své objektivní a subjektivní důvody.

Mezi objektivní faktory patří:

- a) u odpisů nehmotného inv. majetku bylo ještě v srpnovém plánu uvažováno s podstatnou částkou za geografické informační systémy, které by z nákladů musely přejít do NIM a být odepisovány. Dle pozdějšího upřesňujícího výkladu je možné podstatnou část ponechat v nákladech, a tudíž samozřejmě nevzniká předmět odepisování,
- b) u hmotného investičního majetku došlo k menšímu objemu zařazení majetku do používání než předpokládal plán a značná část z toho byla zařazena až v měsíci prosinci, takže se do odpisů promítla jen hodnota jednoho měsíce.

Subjektivně bylo celkově uvažováno v plánu s mírně vyšším objemem odpisů, což souvisí při tak rozsáhlém objemu staveb VČP s obtížemi při plánování.

- odpisy ostatní

Jde o odpisy drobného hmotného inv. majetku, které jsou nižší o 5 438 tis. Kč. Vlivem nižšího počtu připojených zákazníků byl použit menší počet malých plynůměřů, přičemž v plánu byla vymezena mírná rezerva.

4.5.6 Finanční situace z hlediska cash-flow

Tato část rozboru má za úkol vyhodnotit jednak majetkovou situaci společnosti z pohledu rozvahy a jednak popsat situaci z pohledu financování.

Celková bilanční suma společnosti přesáhla v roce 1999 hranici 5 mld. Kč, resp. 5 122 mil. Kč. Vlastní jmění dosahuje hodnoty 2 650 mil. Kč a díky vyššímu zisku běžného období je vyšší než předpokládal plán.

Pokud jde o cizí zdroje projevuje se zde pro společnost žádoucí trend, kdy je používán vyšší objem cizích zdrojů ve formě vybraných záloh a přitom zadlužení společnosti zůstává na zanedbatelné úrovni, kdy dokonce meziročně pokleslo a na konci roku představuje úvěrové zatížení podniku pouze 150 mil. Kč. Tento úvěr je splatný jednorázově v r. 2002.

Přetrvávající příznivou finanční situaci společnosti ovlivňují obecně zejména tyto faktory:

- Dosahovaný zisk společnosti.
- Režim vybírání záloh od kategorií malooběru a domácností, kdy je při předpisu záloh zohledňováno celkové odebírané množství a aktuální cena. Stav vybraných záloh k 31. 12. 1999 byl ještě o cca 94,6 mil. Kč vyšší než uvažovat plán, přičemž na straně aktiv je stav přechodných účtů aktiv, které v podstatě simulují nevyfakturované dodávky tedy de facto pohledávky, na stejné úrovni s jakou počítal plán.
- Příznivá úroveň stavu pohledávek z vyfakturovaného plynu, která je ještě mírně nižší než počítal plán.
- Přetrvávající nízká úroveň zadlužení společnosti.
- Příznivý průběh plateb podniku umožňující racionální využívání dočasně volných finančních prostředků.

Cash-flow společnosti je o něco vyšší než bylo předpokládáno v plánu. Navýšení je dáno nižším čerpáním investičních výdajů a sice v oblasti nehmotného investičního majetku, kde nemuselo dojít k překvalifikaci uvažovaných nákladových položek za GIS do investičního majetku.

Nižší je i čerpání výdajů do hmotného investičního majetku.

Ostatní oblasti cash-flow tj. z financování a z finančních operací jsou v souladu s plánem. Z důvodu dodanění některých položek z let 96 – 98 je více zatíženo cash-flow ze zdanění, tato zátěž je však plně kompenzována naopak vyšším dosaženým cash-flow z provozní činnosti.

Dosažená marže je v souladu s plánem resp. je ještě o cca 9,5 mil. Kč vyšší než byla plánovaná.

Dosažený pracovní kapitál je v souladu s plánem a dosahuje hodnoty cca 273 mil. Kč.

Celkově příznivá finanční situace společnosti podobně jako v minulých letech mohla zabezpečit naplnění všech požadovaných provozních, investičních potřeb VČP a směrem vně podniku umožňuje dostát všem svým závazkům jak vůči dodavatelům, zaměstnancům, státnímu rozpočtu, zdravotnímu a sociálnímu zabezpečení, jakož i vůči všem zákazníkům společnosti. Společnost nevykazuje žádné reálné závazky po lhůtě splatnosti, je plně a průběžně solventní, což znamená, že se za dobu své existence neocitla ani na přechodnou dobu v platební neschopnosti.

4.5.7 Rozbor pomocí poměrových ukazatelů

Vývoj společnosti za rok 1999 i podle poměrových ukazatelů zaznamenal výrazné zlepšení. Zde je však nutné přistupovat k hodnocení obezřetně, neboť řada ukazatelů je postavena právě na rentabilitě a ta vykazuje díky abnormálně vysokému zisku značný nárůst.

4.5.7.1 Ukazatele rentability

Tabulka č.7

Ukazatel	Vzorec	1999	199/98	1998	198/97	1997	197/96	1996
ROA	EBIT/CA	13,47%	1,98	6,79%	1,44	4,73%	0,72	6,58%
ROEbrutto	EBIT/VJ	26,03%	1,86	13,98%	1,68	8,30%	0,77	10,81%
ROEnetto	EAT/VJ	15,79%	1,80	8,76%	1,34	6,55%	0,83	7,92%
Rentabilita tržeb brutto	EBIT/Tržby	18,24%	2,08	8,78%	1,61	5,46%	0,73	7,46%
Rentabilita tržeb netto	EAT/Tržby	11,07%	2,01	5,50%	1,28	4,31%	0,79	5,47%
Rentabilita nákladů brutto	EBIT/Nákl. celk.	18,87%	2,19	8,60%	1,56	5,50%	0,72	7,64%
Nákladovost celkem (Kč)	Nákl.celk./Tržby	0,9668	0,95	1,0202	1,03	0,9918	1,02	0,9767
Rent. nákl. bez plynu brutto	EBIT/Nákl.bez pl.	66,97%	1,95	34,35%	1,34	25,71%	0,71	36,12%
Nákladovost bez plynu (Kč)	Nákl. bez pl./Tržby	0,2724	1,07	0,2555	1,20	0,2123	1,03	0,2066

Zásluhou vysokého zisku se samozřejmě všechny výsledky navázané na rentabilitu meziročně podstatně zlepšily.

4.5.7.2 Ukazatele aktivity

Tabulka č.8

Ukazatel	Vzorec	1999	199/98	1998	198/97	1997	197/96	1996
Doba obratu celk. aktiv (dny)	365×CA/Tržby	494,53	1,05	471,49	1,12	421,02	1,02	414,05
Doba obratu HIM (dny)	365×HIM/Tržby	258,32	1,07	241,21	0,92	262,08	1,03	255,22
Doba obratu zásob (dny)	365×Zásoby/Tržby	3,02	0,84	3,60	1,03	3,51	1,08	3,26
Doba obratu pohled. (dny)	365× Pohl./Tržby	19,94	0,99	20,11	1,58	12,75	0,72	17,63
Doba obr. poh. po lh. spl. (dny)	365× PPLS/Tržby	6,44	1,06	6,06	0,95	6,42	1,12	5,74
Doba obratu závazků (dny)	365× Závaz./Tržby	209,75	1,07	196,91	1,39	141,21	1,01	139,69
Doba samoreprodukce	VJ / CF	3,96	0,75	5,31	0,87	6,08	1,01	6,04

Stabilizovaný trend se projevuje i u ukazatelů aktivity. Zejména příznivé jsou doby obratu pohledávek a závazků. Příznivý trend je i u doby samoreprodukce.

4.5.7.3 Ukazatele zadlužení /3/

Tabulka č.9

Ukazatel	Vzorec	1999	199/98	1998	198/97	1997	197/96	1996
Debt ratio (zadlužení I)	CZ/CP	0,47	0,94	0,50	1,20	0,42	1,09	0,39
Equity ratio	VJ/CP	0,52	1,06	0,49	0,85	0,57	0,94	0,61
Debt-equity ratio (zadluž. VJ)	CZ/VJ	0,91	0,88	1,04	1,40	0,74	1,16	0,64
Poměr CF k cizím zdrojům	CF/CZ-REZERVY	0,29	1,48	0,19	0,81	0,24	0,88	0,27
Urokové krytí	EBIT/Nákl. úroky	30,76	2,32	13,27	1,47	9,01	0,06	147,54
Poměr dlh. dluhu k dlh. Kap.	viz ukazatele	0,13	0,83	0,15	1,47	0,10	1,25	0,08
Doba návratnosti úvěru (roky)	Bank. úvěry/CF	0,22	0,38	0,59	0,99	0,59	1,80	0,33

Ukazatele zadlužení vykazují rovněž zlepšení, neboť obecně nízké úvěrové zatížení ještě meziročně pokleslo.

4.5.7.4 Ukazatele likvidity /3/

Tabulka č.10

Ukazatel	Vzorec	1999	199/98	1998	198/97	1997	197/96	1996
Current ratio (likvidita 3.st.)	OA+Ost.A/KZ	1,1334	1,04	1,0894	1,06	1,0292	0,91	1,1298
Quick ratio (likvidita 2.stup.)	Os.A.+KP+FM/KZ	1,1156	1,04	1,0692	1,07	1,0017	0,91	1,1059
Peněžní likvidita (1.stupně)	Fin. Maj. / KZ	0,5648	1,05	0,5359	1,27	0,4211	0,98	0,4295
Cistý prov. kap.k aktivům	OA+OsA-KZ-Uv/CA	0,0547	1,40	0,0392	3,77	0,0104	0,24	0,0431
Stála aktiva k dlh. Kapitálu	SA/DZ+DBU+R+VJ	0,9210	0,98	0,9398	0,94	0,9965	1,06	0,9419

Vykazují rovněž zcela stabilizovaný trend.

4.5.7.5 Ukazatele kapitálového trhu /3/

Tabulka č.11

Ukazatel	Vzorec	1999	199/98	1998	198/97	1997	197/96	1996
Book value na akcii (tis.Kč)	VJ/počet akcií	2,7585	1,16	2,3704	1,10	2,1618	1,08	2,0089
P/E ratio	Trž.c.akcie/EATakc	4,3385	0,62	7,0540	0,67	10,5095	0,71	14,8941
P/CF	Trž.c. akcie/CFakc	2,7154	0,83	3,2840	0,78	4,1858	0,59	7,1275
EPS výnosnost akcie (tis Kč)	EAT/počet akcií	0,4356	2,10	0,2077	1,47	0,1417	0,89	0,1591
CF na akcii (tis.Kč)	CF/počet akcií	0,6960	1,56	0,4461	1,25	0,3557	1,07	0,3324
Výplatní poměr	Vypl.div./ EAT akcie	0,1146	3,57	0,0321	-	0	-	0
Aktivační poměr	1-výplatní poměr	0,8854	0,91	0,9679	0,97	1	1,00	1
Míra růstu dividendy	ROE aktivační poměr	0,1398	1,65	0,0848	1,29	0,0655	0,83	0,0792

Ukazatele kapitálového trhu je možné považovat za orientační. Jsou poznamenány subjektivními výkyvy v tržních hodnotách akcií na našem kapitálovém trhu.

4.5.7.6 Ostatní informace

Tabulka č.12

Ukazatel	Vzorec	1999	199/98	1998	198/97	1997	197/96	1996
Výnosy na prac. (tis.Kč)	Výnosy/pracovníci	6107,39	1,03	5926,86	1,18	5028,79	1,09	4598,28
Přid. hod. na prac. (tis.Kč)	Přid. hodn./prac.	1433,76	1,42	1012,08	1,20	840,81	1,00	838,51
Zisk na pracovníka (tis.Kč)	EAT/pracovníci	627,39	2,07	303,19	1,45	209,38	0,86	243,68
Vyb. prác. st. akt. (tis.Kč)	SA / pracovníci	4094,86	1,11	3692,75	1,04	3549,43	1,12	3159,85
Mzdová náročnost (Kč)	Mzdy/výnosy	0,0313	1,05	0,0297	0,92	0,0324	1,04	0,0312
Průměrná mzda (tis.Kč.)	Mzdy/pracovníci	191,11	1,08	176,32	1,08	162,89	1,14	143,41
Konkurencesch. pod.(Kč)	Přid. hodn./mzdy	7,50	1,31	5,74	1,11	5,16	0,88	5,85

Ostatní informace vykazují rovněž ve všech bodech zlepšení oproti roku 1998.

4.5.7.7 Altmanův index důvěryhodnosti (verze 1983) /3/

Tabulka č.13

Ukazatel	Váha	1999	%	1998	%	1997	%	1996
EBIT/CA	3,107	0,4184	23,4	0,2111	14,0	0,1470	9,0	0,2044
Výnosy/CA	0,998	0,7937	44,3	0,8307	55,1	0,8954	54,8	0,9074
Trž. hod.VJ/CZ(hod. dluhu)	0,420	0,3157	17,6	0,2503	16,6	0,3912	23,9	0,7793
Zadržené. výdělký/CA	0,847	0,2212	12,4	0,1836	12,2	0,1938	11,9	0,1875
WC/CA	0,717	0,0407	2,3	0,0310	2,1	0,0078	0,5	0,0310
Z-faktor celkem		1,7896	100	1,5067	100	1,6352	100	2,1096

Tabulky č.7-13 zdroj: vlastní

Altmanův index důvěryhodnosti je syntézou vybraných poměrových ukazatelů. Také tento ukazatel vykazuje zlepšení. Jelikož zde podstatnou váhu tvoří právě tržní hodnota vlastního jmění, je také tento ukazatel poznamenán nereálným vyjádřením cen na BCPP (Burza cenných papírů Praha).

5 Srovnání s jinými distribučními společnostmi

5.1 SEVEROČESKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.

5.1.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SPOLEČNOSTI

Název společnosti: Severočeská plynárenská, akciová společnost (SČP, a.s.)

Sídlo společnosti: Klíšská 940, 401 17 Ústí nad Labem

Hlavní předmět podnikání: Nákup, přeprava a prodej zemního plynu.

Místo podnikání:

Společnost podniká v souladu se státní autorizací vydanou dle zákona č. 222/94 Sb. na území severočeského regionu, který zahrnuje deset okresů o celkové rozloze 7799 km².

V regionu žije v 505 obcích celkem 1,18 miliónu obyvatel.

Jmění společnosti:

Základní jmění Severočeské plynárenské, a.s., činí 1 031 131 tis. Kč. Jmenovitá hodnota jedné emitované akcie je 1000 Kč.

Druhy emitovaných akcií:

1. akcie na majitele:	emise ISIN: CZ 0005092452	
	veřejně obchodovatelné	680 545 kusů
2. akcie na jméno:	emise SIN: 770950001881	
	omezeně obchodovatelné	350 585 kusů
3. akcie na jméno:	emise SIN: 770950001899	
	akcie se zvláštními právy	1 kus

Akcionářská struktura SČP, a.s.:

(podíly na základním jmění – stav k 31. 12. 1999):

Fond národního majetku ČR	49,2 %
---------------------------	--------

Města a obce	
severočeského regionu	34,0 %
Verbundnetz Gas AG Leipzig	10,6 %
Wintershall Erdgas Beteiligungs GmbH Kassel	5,5 %
Ostatní akcionáři celkem	0,7 %

5.1.2 Finanční situace SČP a.s.

5.1.2.1 Výnosy a náklady

Celkový objem výnosů společnosti, bez tržeb z prodeje cenných papírů, dosáhl za rok 1999 částky 4,985 mld. Kč, což v porovnání se srovnatelnou hodnotou roku 1998 znamená meziroční nárůst o 6,8 %. Výnosy odvozené z prodeje plynu v technických jednotkách se na celkových výnosech podílí částkou 4,842 mld. Kč s meziročním indexem 1,077. Při poklesu průměrné prodejní ceny o 0,14 Kč/m³ ovlivnilo tento výsledek především zvýšení prodeje plynu v technických jednotkách za současného snížení bilančních rozdílů na základě provedené analýzy bilance nákupu a prodeje plynu.

Ostatní výnosy po vyloučení tržeb z prodeje cenných papírů dosáhly objemu 143,7 mil. Kč. V této částce je promítnut mimo jiné přínos ve výši 27,611 mil. Kč z finančních operací, realizovaných formou obchodů s cennými papíry jako výnos z krátkodobého finančního majetku a v průběhu roku do výnosů zúčtované rezervy na opravy hmotného majetku vytvořené v letech 1997-98 v částce 50,7 mil. Kč. V meziročním porovnání významně stouply tržby za vlastní výkony – index 1,38.

Náklady (před odvodem daně z příjmů a po odečtu nákladů na nákup cenných papírů) byly čerpány v celkové výši 4,402 mld. Kč, což je pod úrovní stejného období roku 1998 – index 0,992. Z této částky představují náklady na pořízení plynu 3,504 mld. Kč a při nižší průměrné nákupní ceně je to oproti předchozímu roku nárůst o 50,1 mil. Kč. Meziročně poklesly především ostatní náklady, zejména tvorba rezerv a opravných položek, kde bylo takto zúčtováno 57

mil. Kč. Naproti tomu vyšší náklady byly vynaloženy na opravy a udržování plynárenských zařízení k posílení bezpečnosti jejich provozu.

Hodnota zisku před zdaněním dosáhla částky 583,3 mil. Kč, což je výrazně nad úrovní podnikatelského záměru s meziročním indexem 2,52. Neméně příznivý vývoj zaznamenal zisk po snížení o daň z příjmů. Dosažená skutečnost čistého zisku 394,6 mil. Kč je v porovnání s předchozím rokem vyšší o více než trojnásobek.

Stav bilanční hodnoty k 31. 12. 1999 dosáhl objemu 4,756 mld. Kč, což představuje v porovnání se stejným obdobím roku 1998 nárůst o 213,7 mil. Kč.

STRUKTURA NÁKLADŮ BEZ NÁKUPU PLYNU, CP A DANĚ Z PŘÍJMŮ

Tabulka č. 14

	1999	1998	1997
	%	%	%
Odpisy	26,92	23,32	26,20
Osobní náklady	21,64	17,61	20,62
Rezervy a op. Položky	6,36	26,77	17,47
Opravy a udržování	18,72	10,14	11,01
Finanční náklady	7,75	7,81	7,77
Ostatní služby	9,85	6,75	7,67
Materiál a energie	6,63	4,60	6,58
Ostatní náklady	2,13	3,00	2,68

Zdroj: VZ SČP

5.1.2.2 Vývoj aktiv a pasiv

Stálá aktiva dosáhla objemu 3 255,4 mil. Kč s meziročním nárůstem 255,8 mil. Kč. Stoupl především stav hmotného majetku, a to o 231,7 mil. Kč.

V oběžných aktivech se snížil stav zásob (-2,0 mil. Kč) a pozitivní vývoj zaznamenal rovněž finanční majetek, jehož stav se zvýšil meziročně o 22,6 mil. Kč. Při poklesu daňových pohledávek významně stouply krátkodobé pohledávky z obchodního styku, a to o 38,6 %. Ostatní aktiva poklesla o 79,4 mil. Kč v položce nevyfakturovaných dodávek plynu odběratelům kategorie maloobchodu a domácností.

V části pasiv stoupla hodnota vlastního jmění na 2 438,2 mil. Kč, především vlivem zisku dosaženého za běžné období roku 1999 s příznivým dopadem do vývoje podílu vlastního jmění na pasivech . Oproti roku 1998, kdy tento podíl byl 45,8 %, se zvýšila jeho hodnota na 51,3 %. V cizích zdrojích byl naopak zaznamenán pokles o 132,1 mil. Kč. V průběhu roku 1999 byly, s přihlédnutím k finanční situaci, splaceny všechny bankovní úvěry. Při zvýšení daňových závazků (+75,3 mil. Kč) poklesly o 72,1 mil. Kč krátkodobé závazky z obchodního styku, zahrnující zálohy přijaté od odběratelů. Rozhodující položkou ostatních pasiv zůstalo časové rozlišení úroků z obligací splatných v lednu 2000.

5.1.2.3 Rentabilita

Rentabilita vlastního jmění (ROE), vyjadřující čistou rentabilitu vlastního jmění společnosti prostřednictvím podílu zisku po zdanění k vlastnímu jmění, dosáhla hodnoty 16,2 %, což je výrazně lepší výsledek, než předpokládal podnikatelský záměr (10,5 %) a v porovnání s rokem 1998 je to nárůst na více než dvojnásobek – index 2,57. Svůj podíl na vývoji tohoto ukazatele má zejména marže z prodeje zemního plynu, která meziročně stoupla o 28,2 %.

5.1.2.4 PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH (v tis. Kč) K 31. 12. 1999

Tabulka č.15

			Stav v r.1999	Stav v r.1998
P.		Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na začátku účetního období	697 906	389 611
		Peněžní toky z hlavní výdělečné činnosti (provoz. Činnosti)		
Z.		Účetní zisk nebo ztráta z běžné činnosti před zdaněním	575 069	229 389
A.	1.	Úpravy o nepeněžní operace	309 114	474 311
A.	*	Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním, změnami pracovního kapitálu a mimoř. položkami	884 183	703 700
A.	2.	Změna potřeby pracovního kapitálu	(117 375)	132 898
A.	**	Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním a mimořádnými položkami	766 808	836 598
A.	3.	Výdaje z plateb úroku	(58 355)	(71 047)
A.	4.	Přijaté úroky	43 797	45 885
A.	5.	Zaplacená daň z příjmu za běžnou činnost a za doměrky daně za minulá období	(110 997)	(59 812)
A.	6.	Příjmy a výdaje spojené s mimořádnými účetními případy	(1 811)	(1 153)
A.	***	Čistý peněžní tok z provozní činnosti	639 442	750 471
		Peněžní toky z finanční činnosti		
B.	1.	Výdaje spojené s pořízením stálých aktiv	(457 103)	(399 188)
B.	2.	Příjmy z prodeje stálých aktiv	12 708	9 878
B.	3.	Půjčky a úvěry spřízněným osobám		
	***	Čistý peněžní tok vztahující se k investiční činnosti	(444 395)	(389 310)
		Peněžní toky z finančních činností		
C.	1.	Změna stavu dlouhodobých, popř. krátkodobých závazků	(129 889)	(31 701)
C.	2.	Dopady změn vlastního jmění lna peněžní prostředky	(42 609)	(21 165)
C.	3.	Přijaté dividendy a podíly na zisku		
C.	***	Čistý peněžní tok vztahující se k finanční činnosti	(172 498)	(52 866)
F.		Čisté zvýšení, resp. snížení peněžních prostředků	22 549	308 295
R.		Stav peněžních prostředků a peněž. ekvivalentů na konci účetního období	720 455	697 906

Zdroj: VZ ŠČP

5.1.2.5 Vývoj a hodnocení některých ukazatelů ŠČP a.s.

Prudký růst čistého zisku ve sledovaném období vedl k růstu všech sledovaných ukazatelů rentability. Růst těchto ukazatelů byl bržděn přírůstkem vlastního jmění, aktiv i tržeb. Hodnota ukazatelů rentability se nachází nad průměrem plynárenských společností, patří mezi nejvyšší, rentabilita vlastního jmění je dokonce nejvyšší ze všech. Likvidita společnosti meziročně vzrostla. Důvodem byl růst oběžného a finančního majetku a pokles stavu zásob. Krátkodobé závazky vzrostly minimálně. Přestože dosažené hodnoty jsou podprůměrné, patří mezi nejvyšší dosažené mezi distributory plynu. Relativní vázanost stálých aktiv mírně vzrostla. Důvodem byl silnější růst stálých aktiv. Přes uvedený růst je však

dosažená úroveň tohoto ukazatele lepší než průměrná. Doba obratu zásob se meziročně nezměnila a patří mezi nejnižší vůbec. Společnost je rovněž velice úspěšná při řízení svých pohledávek. Doba jejich obratu ve sledovaném období mírně vzrostla, patří ovšem mezi podprůměrné a jednu z nejkratších. Věřitelské riziko společnosti kleslo a je nižší než průměrné. Důvodem tohoto poklesu bylo snížení celkových závazků společnosti. Růst tržeb byl tak silný, že přes zvýšení počtu pracovníků došlo k růstu tržeb na zaměstnance, které jsou sice podprůměrné, mezi regionálními distributory však patří k nejvyšším.

Tabulka č.16

Finanční ukazatele	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	průměr 1999*
Rentabilita vlastního jmění	4,37 %	6,27 %	16,18 %	11,68 %
Rentabilita tržeb	2,18 %	2,90 %	8,13 %	7,10 %
Rentabilita aktiv	2,04 %	2,87 %	8,30 %	5,95 %
Peněžní likvidita	0,283	0,444	0,457	0,552
Pohotová likvidita	0,359	0,549	0,572	0,805
Běžná likvidita	0,370	0,558	0,580	0,946
Relat. vázanost stálých aktiv	0,750	0,666	0,671	0,719
<i>Doba obratu zásob (dny)</i>	1	1	1	8
<i>Doba obratu pohledávek (dny)</i>	10	13	14	24
Věřitelské riziko	0,523	0,529	0,478	0,497
<i>Tržby na zaměstnance (tis.Kč)</i>	5 388	6 320	6 789	8 030

*průměr za plynárenské společnosti

zdroj: VZ SČP

5.2 PRAŽSKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.

- Je třetí největší plynárenskou distribuční společností v České republice. Na celkovém prodeji zemního plynu se v roce 1999 podílela 13 %.
- Je největším dodavatelem energie v hlavním městě České republiky Praze.
- Zásobuje zemním plynem více než 421 000 odběratelů v Praze a příměstských částech okresu Praha – východ a Praha – západ.

5.2.1 Vznik společnosti

Pražská plynárenská, a. s. byla založena jednorázově Fondem národního majetku České republiky se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 42, jako jediným zakladatelem podle zakladatelské listiny (obsahující rozhodnutí zakladatele ve smyslu ustanovení § 172, odst. 2., 3. a § 171, odst. 1. zákona č. 513/1991 Sb. Obchodního zákoníku) ze dne 13. prosince 1993 ve formě notářského zápisu. Společnost vznikla dnem 31. prosince 1993 z bývalých Pražských plynáren.

5.2.2 Finanční situace PP a.s.

Finanční situace společnosti byla v průběhu roku 1999 stabilizovaná. Společnost disponovala dostatečnou řízenou likviditou a byla schopna splnit všechny své závazky vůči dodavatelům, odběratelům, státnímu rozpočtu a zabezpečit veškeré provozní a investiční aktivity.

Na profinancování potřeb společnosti byl vedle vlastních zdrojů nadále využíván výpůjční kapitál (úvěr), představující dva dlouhodobé úvěry od Deutsche Bank, a.s., a Union banky, a.s., v celkové výši 500 mil. Kč, které byly čerpány v r. 1998.

Velká pozornost Pražské plynárenské a.s. byla i v r. 1999 věnována zhodnocování přechodně volných finančních prostředků. Tyto peníze byly zhodnocovány na peněžním trhu s cílem dosáhnout co možná největšího výnosu při naprosté minimalizaci rizika ztráty ukládaných prostředků. Ke zhodnocování

přebytků likvidity byly kromě termínovaných vkladů a depozitních směnek u bonitních bank využívány také podílové listy společnosti Citicorp, a.s.. Každodenním zhodnocováním veškerých přechodně volných peněžních prostředků byl dosažen přínos do hospodaření společnosti ve výši 27,4 mil. Kč. V průběhu roku 1999 se hlavní bankou společnosti stala ČSOB, a.s., dále P.P. spolupracovala s Citibank, a.s. Deutsche Bank, ING Bank, Komerční bankou, a.s., a Union bankou, a.s.

5.2.2.1 Obchod plynem

Výsledky obchodní činnosti byly v roce 1999 ovlivněny:

a) pozitivně

- marketingovými a obchodními aktivitami společnosti, které našly odraz v poměrně výrazném nárůstu počtu odběratelů

b) negativně

- klimatickými podmínkami
- zhoršenou ekonomickou situací řady odběratelů, především u kategorie VO
- opatřeními odběratelů, která souvisejí s uplatňováním nových technologií snižujícími spotřebu plynu

5.2.2.2 Nákup plynu

Jediným dodavatelem zemního plynu pro Pražskou plynárenskou, a.s., byl státní podnik Transgas.

Objem dodaného plynu byl nižší o 27,8 mil. m³, než předpokládal plán (v důsledku vyšších teplot ve srovnání s dlouhodobým průměrem).

5.2.2.3 Hospodářské výsledky společnosti

Tabulka č.17

	Rok 1999 (mil. Kč)				Rok 1998 (mil. Kč)
	Plán	Skutečnost	Rozdíl	%	Skutečnost
HV provozní	289,3	341,0	51,7	117,9	380,2
HV finanční	- 46,1	- 40,7	5,4	-	- 18,9
HV mimořádný	-	6,3	6,3	-	2,8
HV celkem	243,2	306,6	63,4	126,1	364,1

Zdroj: VZ PP

Dosažení lepšího než plánovaného hospodářského výsledku bylo při nenaplnění předpokládané výše výnosů dosaženo úsporami na straně nákladů.

Na uvedeném výsledku se přitom podílí jak lepší výsledek z provozní činnosti a realizace mimořádného hospodářského výsledku, tak i nižší ztráta z finanční činnosti.

Ve srovnání s rokem 1998 došlo ke snížení hospodářského výsledku o 57,5 mil. Kč. Tato skutečnost byla při lepším výsledku (obchodní marži) z prodeje zemního plynu způsobena zejména poklesem ostatních provozních tržeb a výnosů, ovlivněných v roce 1998 prodejem nepotřebného majetku a dále vyšší tvorbou opravných položek a vyšší ztrátou z finanční činnosti v roce 1999.

Výnosy

Tabulka č:18

	Rok 1999 (mil. Kč)				Rok 1998 (mil. Kč)
	Plán	Skutečnost	Rozdíl	%	Skutečnost
Tržby za plyn VO	2 334,6	2 207,5	- 127,1	94,6	2 521,0
SO	658,6	660,1	1,5	100,2	651,4
MO	580,5	587,0	6,5	101,1	635,7
DOM	1 384,2	1 398,8	14,6	101,1	1 216,0
Celkem	4 957,9	4 853,4	- 104,5	97,9	5 024,1
Ostatní provoz.tržby a výnosy	239,0	245,1	6,1	102,6	331,4
Finanční výnosy	28,1	32,7	4,6	116,4	50,5
Mimořádné výnosy	3,5	6,8	3,3	194,3	2,9
Výnosy celkem	5 228,5	5 138,0	- 90,5	98,3	5 408,9

Zdroj: VZ PP

Celkové výnosy byly v roce 1999 o 90,5 mil. Kč (1,7 %) nižší než předpokládal plán. Uvedená skutečnost byla způsobena nižším než plánovaným prodejem zemního plynu, jehož důsledkem byly o 104,5 mil. (2,1 %) nižší tržby

z jeho prodeje. Ostatní tržby a výnosy, finanční a mimořádné výnosy byly vyšší než plánované.

Oproti roku 1998 se celkové výnosy snížily o 270,9 mil. Kč, zejména vlivem o 170,7 mil. Kč menších tržeb za plyn, způsobených jeho nižším prodejem a nižších ostatních provozních tržeb a výnosů. O 17,8 mil. Kč se ve srovnání s předchozím rokem finanční výnosy snížily zejména vlivem menšího objemu dočasně volných finančních prostředků.

Náklady

Tabulka č.19

	Rok 1999 (mil. Kč)				Rok 1998 (mil. Kč)
	Plán	Skutečnost	Rozdíl	%	Skutečnost
Nákup plynu	3 736,0	3 657,2	- 78,8	97,9	4 020,6
Ostatní provozní náklady	1 171,6	1 100,2	- 71,4	93,9	954,7
Provozní náklady celkem	4 907,6	4 757,4	- 150,2	96,9	4 975,3
Finanční náklady	74,2	73,4	- 0,8	98,9	69,4
Mimořádné náklady	3,5	0,5	- 3,0	14,3	0,1
Náklady celkem	4 985,3	4 831,3	- 154,0	96,9	5 044,8

Celkové náklady byly v roce 1999 o 154,0 mil. Kč (3,1 %) nižší než předpokládal plán. Uvedený výsledek byl ovlivněn zejména nižším než plánovaným nákupem zemního plynu, v jehož důsledku došlo ke snížení nákladů na nákup o 78,8 mil. Kč (2,1 %). Úspora ostatních provozních nákladů ve výši 71,4 mil. Kč (6,1 %) byla ovlivněna především nižšími náklady na služby (35,4 mil. Kč), odpisy (9,8 mil. Kč), materiál a energie (9,8 mil. Kč), opravy a udržování (5,3 mil. Kč) a nižšími osobními náklady (3,4 mil. Kč).

Finanční náklady dosáhly v roce 1999 plánované úrovně. Nižší než plánované čerpání mimořádných nákladů bylo pozitivně ovlivněno tím, že v průběhu roku nedošlo k vyřazování majetku z důvodu mank a škod a vzniku jiných nákladů mimořádné povahy.

Ve srovnání s rokem 1998 došlo ke snížení celkových nákladů o 213,5 mil. Kč s tím, že tato úspora jde plně na vrub snížení nákladů na nákup plynu, ovlivněných menším nakoupeným množstvím plynu a jeho nižší cenou.

Růst ostatních provozních nákladů o 145,5 mil. Kč byl ovlivněn především nárůstem opravných položek k pohledávkám (77,0 mil. Kč).

Zvýšení finančních nákladů proti roku 1998 o 4,0 mil. Kč koresponduje s vyšším objemem úvěrů v roce 1999.

Cash – flow 1999 (v tis. Kč)

P.	Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na počátku účetního období	1 023 052
Z.	Účetní zisk nebo ztráta z běžné činnosti před zdaněním	300 311
A.1.	Úpravy o nepeněžní operace	398 087
A.1.1.	Odpisy stálých aktiv	280 203
A.1.2.	Změna stavu opravných položek, rezerv, časového rozlišení	59 266
A.1.3.	Zisk (ztráta) z prodeje stálých aktiv	- 3 912
A.1.4.	Výnosy z dividend	0
A.1.5.	Vyúčtované nákladové (+) výnosové (-) úroky	62 530
A*	Čistý peněžní tok z provozní činnosti	698 398
A.2.	Změna potřeby pracovního kapitálu	- 168 341
A.2.1.	Změna stavu pohledávek z provozní činnosti	21 359
A.2.2.	Změna stavu krátkodobých závazků z provozní činnosti	- 189 948
A.2.3.	Změna stavu zásob	248
A**	Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním a mimořádnými položkami	530 057
A.3.	Výdaje z plateb úroků	- 68 387
A.4.	Přijaté úroky (+)	5 857
A.5.	Zaplacená daň	- 75 192
A.6.	Mimořádná činnost	6 330
A***	Čistý peněžní tok z provozní činnosti	398 665
B.1.	Výdaje spojené s pořízením stálých aktiv	- 467 683
B.2.	Příjmy z prodeje stálých aktiv	14 750
B.3.	Půjčky a úvěry spřízněným osobám	0
B***	Čistý peněžní tok z investiční činnosti	- 452 933
C.1.	Změna stavu dlouhodobých závazků	25 151
C.2.	Dopady změn vlastního jmění na peněžní prostředky	- 80 649
C.2.1.	Zvýšení peněžních prostředků z titulu zvýšení základního jmění	0
C.2.2.	Vyplacení podílu na vlastním jmění společníkům	0
C.2.3.	Peněžní dary dotace do vlastního jmění	5 019
C.2.4.	Úhrada ztráty společníky	0
C.2.5.	Přímé platby na vrub fondů	- 4 300
C.2.6.	Vyplacené dividendy nebo podíly na zisku	- 81 368
C.3.	Přijaté dividendy nebo podíly na zisku	0
C***	Čistý peněžní tok vztahující se k finanční činnosti	- 55 498
F.	Čisté zvýšení, resp. snížení peněž. prostředků	- 109 766
R.	Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na konci účetního období	913 286

5.2.2.4 Vývoj a hodnocení některých ukazatelů PP a.s.

Společnost zaznamenala mírný meziroční růst čistého zisku. V kombinaci s minimálním růstem celkových aktiv a poklesem tržeb to vedlo k růstu ukazatele rentability tržeb a aktiv. Rentabilita vlastního jmění společnosti z důvodu jeho silného růstu meziročně klesla. Všechny ukazatele rentability jsou podprůměrné. Přes pokles závazků došlo v roce 1999 k poklesu likvidity společnosti. Důvodem byl pokles oběžného a finančního majetku a růst stavu zásob. Hodnota ukazatelů likvidity se nachází pod průměrem plynárenských společností. Relativní vázanost stálých aktiv meziročně vzrostla. Přes tento růst je hodnota tohoto ukazatele lepší než průměrná. Důvodem růstu byl přírůstek stálých aktiv a pokles tržeb. Doba obratu zásob se meziročně nezměnila a činí dva dny, což je doba podprůměrná. Pokles pohledávek společnosti vedl k poklesu doby jejich obratu. Tato doba je lepší než průměrná. Věřitelské riziko společnosti vlivem poklesu celkových závazků kleslo. Přes tento pokles je věřitelské riziko Pražské plynárenské, a.s. vyšší než průměrné. Růst počtu pracovníků za současného poklesu tržeb vedl k poklesu tržeb na zaměstnance. Hodnota tohoto ukazatele je podprůměrná.

Tabulka č.20

Finanční ukazatele	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	průměr 1999*
Rentabilita vlastního jmění	3,38 %	9,83 %	9,27 %	11,68 %
Rentabilita tržeb	1,60 %	4,85 %	5,05 %	7,10 %
Rentabilita aktiv	1,70 %	4,25 %	4,26 %	5,95 %
Peněžní likvidita	0,219	0,384	0,367	0,552
Pohotová likvidita	0,281	0,530	0,481	0,805
Běžná likvidita	0,291	0,537	0,490	0,946
Relat. vázanost stálých aktiv	0,582	0,596	0,657	0,719
<i>Doba obratu zásob (dny)</i>	2	2	2	8
<i>Doba obratu pohledávek (dny)</i>	11	28	21	24
Věřitelské riziko	0,494	0,560	0,530	0,497
<i>Tržby na zaměstnance (tis.Kč)</i>	5 603	5 923	5 651	8 030

*průměr za plynárenské společnosti
zdroj: VZ PP

5.3 JIHMORAVSKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.

Akciová společnost Jihomoravská plynárenská je plynárenskou distribuční společností, zabezpečující dodávku zemního plynu a služby s ní spojené zákazníkům všech kategorií v regionu jižní Moravy.

Je největší plynárenskou distribuční společností v České republice a její podíl na trhu se zemním plynem činí v rámci celé České republiky 24 procent.

V současné době pokračuje rozvoj distribuční sítě společně s připojováním nových zákazníků na plynárenskou soustavu, proces, který souvisí s výraznou plošnou plynifikací regionu jižní Moravy, zahájenou v roce 1994.

5.3.1 Akcionářská struktura

Vlastnické poměry ve společnosti se v roce 1999 významným způsobem změnil – stát získal majoritu, zahraniční investor pak blokační minoritu.

V průběhu roku 1999 pokračovala koncentrace veřejně obchodovatelných akcií v rukou silných institucionálních investorů. Společnost Bayernwerk AG se vyčlenila jako majitel více než 10 procent akcií JMP, a.s.

Složení akcionářů k 14. 1. 2000: (po předpokládaném uskutečnění převodů akcií schválených mimořádnou valnou hromadou)

Akcionář	Podíl (%)
Fond národního majetku České republiky	47,65
Transgas, s.p.	2,46
Bayernwerk AG	35,79
města a obce	0,95
ostatní právnické osoby	12,60
fyzické osoby	0,55

Emitované cenné papíry:

Akcie: ISIN CZ0005078956

BIC BAAJMLY

985 409 ks na majitele Z3 = 1 493 046 tis. Kč

nominální hodnota 1 000 Kč

obchodováno na vedlejším trhu Burzy cenných papírů Praha, a.s., a ve společnosti RM-SYSTÉM, a.s.

ISIN 770950000438

507 636 ks na jméno

nominální hodnota 1 000 Kč

převoditelnost omezena stanovami společnosti

ISIN 770950000446

1 ks na jméno se zvláštními právy

nominální hodnota 1 000 Kč

„zlatá akcie“ FNM ČR

5.3.2 Finanční situace JMP a.s.

5.3.2.1 Komentář k vývoji zisku, výnosů a nákladů

V roce 1999 vykázala Jihomoravská plynárenská, a.s., zisk před zdaněním ve výši 773 230 tis. Kč. Ve srovnání s rokem 1998, kdy zisk před zdaněním činil 414 603 tis. Kč, bylo dosaženo významného 86% růstu. V kategorii čistého zisku je procento zvýšení ještě markantnější. Zatímco v roce 1998 činil čistý zisk 187 404 tis. Kč, v roce 1999 dosáhl výše 546 847 tis. Kč (192 %). Dvojnásobně vyšší nárůst čistého zisku než zisku hrubého v roce 1999 je dán uplatněním vyšší částky odečitatelných položek a nižší částky připočitatelných položek k základu daně než v roce 1998.

Výše 546 847 tis. Kč čistého zisku bylo dosaženo při celkových výnosech 18 067 133 tis. Kč (meziroční zvýšení o 85 %) a celkových nákladech 17 520 286 tis. Kč (meziroční zvýšení o 83 %). Vysoký nárůst v kategorii nákladů i výnosů zapříčinilo účtování metodou brutto o prodaných depozitních směnkách před dobou splatnosti, které se promítlo jak do zvýšení výnosů v položce „tržby z prodeje cenných papírů a vkladů“, tak do zvýšení nákladů v položce „prodané cenné papíry a vklady“. Pro zajištění dostatečné vypovídací schopnosti je při meziročním srovnávání nutné brát v úvahu náklady i výnosy očištěné o toto navýšení, tedy náklady a výnosy účtované způsobem platným v roce 1998. Takto očištěné celkové výnosy dosáhly v roce 1999 hodnoty 9 745 959 tis. Kč (meziroční pokles o 0,10 %) a celkové náklady hodnoty 9 199 112 tis. Kč (meziroční pokles o 3,9 %). V další části textu se již odkazujeme pouze na tyto upravené náklady a výnosy.

JMP, a. s., prodala v roce 1999 zemní plyn v hodnotě 9 128 406 tis. Kč a tržby z prodeje plynu činily 93,7 % z celkových výnosů. Ve srovnání s rokem 1998 došlo k poklesu tržeb z prodeje plynu o 0,3 %, přičemž prodané množství plynu pokleslo o 1,5 %.

Náklady na nákup zemního plynu činily v roce 1999 částku 6 805 677 tis. Kč a v meziročním srovnání došlo k jejich poklesu o 7,1 %, tedy o 520 154 tis. Kč. Příčinou byl jednak pokles nakoupeného množství zemního plynu ze strany JMP, a.s., (o 2,7 %) a jednak pokles nákupní ceny zemního plynu. Náklady na materiál a energii naopak vzrostly vzhledem k roku 1998 o 10,7 %. Rovněž náklady na služby vykázaly v roce 1999 nárůst o 11,2 %. Zasloužily se o to zejména rostoucí náklady na opravy a údržbu, na nájem, leasing a ostatní služby.

Tabulka č.21

Náklady	Rok 1999 (v tis. Kč)	Rok 1998 (v tis. Kč)	Meziroční změna (v %)
Nákup zemního plynu	6 805 677	7 325 831	- 7,10
Materiál, energie	96 924	87 578	10,67
Služby	560 862	504 341	11,21
Osobní náklady	380 399	330 841	14,98
Odpisy	553 087	430 317	28,53
Rezervy, opravné položky na provozní náklady	219 264	155 031	41,43
Finanční náklady	240 806	353 180	- 31,82
Daně	226 383	227 199	- 0,36
Ostatní náklady	115 710	154 315	- 25,02
Náklady celkem	9 199 112	9 568 633	- 3,86
Náklady bez nákupu zemního plynu	2 393 435	2 242 802	6,72

Zdroj: VZ JMP

Osobní náklady vzrostly přibližně o 15 %, což odpovídá záměru obsaženému ve finančním plánu. Vzestup odpisů o 28,5 % je dán změnou zákona o daních z příjmu. Počínaje rokem 1999 došlo ke zkrácení doby odpisování majetku a adekvátně tomu vzrostla i částka odpisů.

K největšímu meziročnímu poklesu o 31,8 % došlo u finančních nákladů. Příčinou byla zejména nižší tvorba opravných položek k finančnímu majetku a pokles úrokových sazeb. Meziroční pokles ostatních nákladů (o 25,0 %) byl z největší míry ovlivněn nižší hodnotou na nákladovém účtu 541 – zůstatková cena prodaného majetku.

5.3.2.2 Struktura aktiv

K 31. 12. 1999 vykázala společnost celková aktiva ve výši 11 844 860 tis. Kč. Jedná se o netto hodnotu aktiv, tedy očištěnou o oprávky a opravné položky. V porovnání s rokem 1998, kdy celková aktiva činila 11 010 294 tis. Kč, došlo ke zvýšení celkových aktiv o 7,6 %. Jednotlivé majetkové položky a jejich meziroční změnu zachycuje tabulka.

- U nehmotného investičního majetku (NIM) došlo k nárůstu o 32 632 tis. Kč (147,3 %). Více než dvojnásobně vzrostly investice do softwarového vybavení (Zákaznický informační systém – ZIS) a nedokončených nehmotných investic. Poskytnuté zálohy na NIM vzrostly téměř čtyřnásobně.

- Hmotný investiční majetek vykázal meziroční zvýšení o 588 829 tis. Kč (11,6 %).
- V kategorii finanční investice došlo ke zvýšení položky podílové cenné papíry a vklady v podnicích s podstatným vlivem o 1 360 tis. Kč, tj. o 0,4 %.
- Zásoby v roce 1999 vzrostly o 15,5 % v porovnání s rokem 1998. Podíl zásob na celkových aktivech se také zvýšil, a to na 2,02 %.
- Kategorie pohledávek vykázala značný pokles o 202 322 tis. Kč (o 29,8 %). Na tomto snížení se přibližně rovnou měrou podílely daňové pohledávky za státem a krátkodobé pohledávky z obchodního styku.
- Finanční majetek představoval sumu o 449 894 tis. Kč vyšší, než tomu bylo na konci roku 1998.
- Ostatní aktiva poklesla meziročně o 1,7 %, přičemž největší pokles zaznamenaly dohadné položky aktivní o 84 629 tis. Kč.

Tabulka č.22

Aktiva	Rok 1999 (v tis. Kč)	Rok 1998 (v tis. Kč)	Meziroční změna (tis. Kč)	Meziroční změna (%)
NIM	54 783	22 151	32 632	147,32
HIM	5 658 200	5 069 371	588 829	11,62
Finanční investice	309 322	307 962	1 360	0,44
Zásoby	65 162	56 405	8 757	15,53
Pohledávky	477 280	679 602	- 202 322	- 29,77
Finanční majetek	2 681 639	2 231 745	449 894	20,16
Ostatní	2 598 474	2 643 058	- 44 584	- 1,69
Celkem	11 844 860	11 010 294	834 566	7,58

Zdroj: VZ JMP

5.3.2.3 Struktura pasiv

Na celkových zdrojích financování JMP, a. s., se v roce 1999 vlastní zdroje podílely 35,8 %, zdroje cizí 63,2 % a ostatní zdroje 1 %. V porovnání s rokem 1998 došlo k nárůstu podílu vlastních zdrojů.

Tabulka č. 23

Pasiva	Rok 1999 (v tis. Kč)	Rok 1998 (v tis. Kč)	Meziroční změna (tis. Kč)	Meziroční změna (%)
Vlastní jmění	4 238 775	3 612 629	626 146	17,33
Rezervy	16 271	18 553	- 2 282	- 12,30
Závazky	6 409 380	5 939 110	470 270	7,92
Bankovní úvěry	1 062 500	1 250 000	- 187 500	- 15,00
Ostatní	117 934	190 002	- 72 068	- 37,93
Celkem	11 844 860	11 010 294	834 566	7,58

Zdroj: VZ JMP

Vlastní jmění v celkové výši 4 238 775 tis. Kč je tvořeno následujícími položkami:

- základní jmění 1 493 046 tis. Kč (35,22 %)
- kapitálové fondy 778 710 tis. Kč (18,37 %)
- fondy ze zisku 1 420 172 tis. Kč (33,51 %)
- hospodářský výsledek
běžného účetního období 546 847 tis. Kč (12,40 %)

Cizí zdroje dosahují celkové hodnoty 7 488 151 tis. Kč a jsou rozděleny následujícím způsobem:

- rezervy 16 271 tis. Kč (0,22 %)
- dlouhodobé závazky 700 000 tis. Kč (9,35 %)
- krátkodobé závazky 5 709 380 tis. Kč (76,25 %)
- bankovní úvěry a výpomoci 1 062 500 tis. Kč (14,18 %)

5.3.2.4 PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH K 31. 12. 1999

	r. 1999	1998
P. Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na začátku účetního období	2 231 745	964 163
Peněžní toky z hlavní výdělečné činnosti (provozní činnosti)		
Z. Účetní zisk nebo ztráta z peněžní činnosti před zdaněním	772 893	413 132
A.1. Úpravy o nepeněžní operace	889 945	152 762
A.1.1. Odpisy stálých aktiv s výjimkou zůstatkové ceny prodaných stálých aktiv, odpis pohledávek, umořené opravné položky k nabytému majetku	572 317	437 298
A.1.2. Změna stavu a) opravných položek	66 439	173 111
b) rezerv	- 2 282	- 35 941
c) přechodných účtů aktiv a pasiv	38 581	- 651 263
A.1.3. Zisk (ztráta) z prodeje stálých aktiv včetně oceňovacích		

rozdílů z kapitálových účastí (jejich vyúčtování do výnosů či nákladů)	- 6 549	3 641
A.1.4. Výnosy z dividend a podílů na zisku s výjimkou podniků, jejichž předmětem činnosti je investiční činnost (investiční společnosti a fondy)	- 5 686	- 787
A.1.5. Vyúčtované nákladové úroky s výjimkou kapitalizovaných úroků a vyúčtované výnosové úroky	227 125	226 703
A* Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním, změnami pracovního kapitálu a mimořádnými položkami	1 662 839	565 894
A.2. Změna potřeby pracovního kapitálu	444 182	1 182 090
A.2.1. Změna stavu pohledávek z provozní činnosti	45 425	- 443 723
A.2.2. Změna stavu krátkodobých závazků z provozní činnosti	407 193	1 627 196
A.2.3. Změna stavu zásob	- 8 436	- 1 383
A.2.4. Změna stavu krátkodobého finančního majetku (není-li součástí P. a R.)	0	0
A** Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním a mimořádnými položkami	2 107 021	1 747 984
A.3. Výdaje z plateb úroků s výjimkou kapitalizovaných úroků	- 308 637	- 162 591
A.4. Přijaté úroky s výjimkou podniků, jejichž předmětem činnosti je investiční činnost (invest. společnosti a fondy)	15 447	8 668
A.5. Zaplacená daň z příjmů za běžnou činnost a za doměrky daně za minulá období	- 225 779	- 128 635
A.6. Příjmy a výdaje spojené s mimořádnými účetními případy, které tvoří mimořádný hospodářský výsledek vč. uhrazené splatné daně z příjmů z mimořádné činnosti	336	1 471
A*** Čistý peněžní tok z provozní činnosti	1 588 388	1 466 897
Peněžní toky z investiční činnosti		
B.1. Výdaje spojené s pořízením stálých aktiv (brutto)	- 963 819	- 967 437
B.2. Příjmy z prodeje stálých aktiv	26 345	57 181
B.3. Půjčky a úvěry spřízněným osobám	0	0
B*** Čistý peněžní tok vztahující se k investiční činnosti	- 937 474	- 910 256
Peněžní toky z finančních činností		
C.1. Změna stavu dlouhodobých, popřípadě krátkodobých závazků	- 187 500	700 000
C.2. Dopady změn vlastního jmění na peněžní prostředky	- 19 206	10 163
C.2.1. Zvýšení peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů z titulu zvýšení základního jmění, event. rezervního fondu včetně složených záloh na toto navýšení	10	0
C.2.2. Vyplacení podílu na vlastním jmění společníkům	0	0
C.2.3. Peněžní dary a dotace do vlastního jmění a další vklady peněžních prostředků společníků a akcionářů	30 105	14 835
C.2.4. Úhrada ztráty společníky	0	0
C.2.5. Přímé platby na vrub fondů	- 5 680	- 4 672
C.2.6. Vyplacené dividendy nebo podíly na zisku včetně zaplacené srážkové daně vztahující se k těmto nárokům a včetně finálního vypořádání se společnostmi	- 43 641	0
C.3. Přijaté dividendy a podíly na zisku s výjimkou podniků, jejichž předmětem činnosti je investiční činnost (investiční činnosti a fondy)	5 686	788
C*** Čistý peněžní tok vztahující se k finanční činnosti	- 201 020	710 951
F. Čisté zvýšení respektive snížení peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů	449 894	1 267 592
R. Stav peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů na konci účetního období	2 681 639	2 231 745

5.3.2.5 Vývoj a hodnocení některých ukazatelů JMP a.s.

Prudký růst čistého zisku v roce 1999 vedl k růstu všech sledovaných ukazatelů rentability. Tento růst byl částečně bržděn přírůstkem vlastního jmění a celkových aktiv. Rentabilita vlastního jmění patří mezi nadprůměrné. Naopak pod průměrem se nachází rentabilita tržeb a aktiv. Likvidita společnosti se v uplynulém období zvýšila. Důvodem byl růst oběžného a finančního majetku. Proti růstu likvidity působil růst krátkodobých závazků a stavu zásob. Přestože se hodnoty ukazatelů nacházejí pod průměrem plynárenství, patří mezi vyšší mezi ostatními distributory plynu. Relativní vázanost stálých aktiv vlivem jejich prudkého růstu a poklesu tržeb vzrostla. Přes uvedený růst je však hodnota tohoto ukazatele lepší než průměrná. Jak bylo uvedeno výše, zásoby meziročně vzrostly. Výsledkem byl růst doby jejich obratu na tři dny, což je sice doba podprůměrná, ale mezi regionálními distributory jedna z nejvyšších. Pokles stavu pohledávek ve sledovaném období vedl k poklesu doby jejich obratu, která se tak stala dobou podprůměrnou. Celková aktiva společnosti vzrostla více než celkové závazky. Výsledkem byl pokles věřitelského rizika. Přes tento pokles je věřitelské riziko Jihomoravské plynárenské, a.s. nejvyšší ze všech společností plynárenství. Tržby na zaměstnance se vlivem růstu počtu pracovníků a poklesu tržeb snížili a jsou podprůměrné.

Tabulka č.24

Finanční ukazatele	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	průměr 1999*
Rentabilita vlastního jmění	7,89 %	5,19 %	12,90 %	11,68 %
Rentabilita tržeb	3,28 %	2,03 %	5,94 %	7,10 %
Rentabilita aktiv	3,21 %	1,70 %	4,59 %	5,95 %
Peněžní likvidita	0,275	0,426	0,464	0,552
Pohotovlá likvidita	0,374	0,556	0,558	0,805
Běžná likvidita	0,390	0,566	0,570	0,946
Relat. vázanost stálých aktiv	0,610	0,585	0,654	0,719
<i>Doba obratu zásob (dny)</i>	2	2	3	8
<i>Doba obratu pohledávek (dny)</i>	16	27	22	24
Věřitelské riziko	0,580	0,655	0,634	0,497
<i>Tržby na zaměstnance (tis.Kč)</i>	6 074	6 836	6 691	8 030

*průměr za plynárenské společnosti
zdroj: VZ JMP

5.4 SEVEROMORAVSKÁ PLYNÁRENSKÁ, A. S.

Sídlo společnosti: Plynární 6, 702 00 Ostrava

Je druhou největší plynárenskou distribuční společností v České republice.

Na celkovém prodeji zemního plynu v ČR se v roce 1999 podílela 18 % a na celkovém počtu odběratelů 21 %. Zásobuje zemním plynem téměř 527 tisíc odběratelů na území severní Moravy o rozloze 11 067 km². Z celkového počtu obcí regionu 657 zásobuje zemním plynem 443 obcí.

Základní cíle společnosti lze charakterizovat následovně:

- dosáhnout úrovně špičkových distribučních společností v Evropě
- přiblížit se zákazníkovi prostřednictvím komunikačních systémů v obchodních centrech
- podílet se významnou měrou na ozdravování ovzduší regionu severní Moravy.

Vlastnický charakter

Základní jmění

Registrované základní jmění společnosti tvoří po navýšení rozhodnutím obchodního soudu ze dne 27. 1. 2000 celkem 2 069 728 akcií s nominální hodnotou 1 000 Kč.

5.4.1 Akcionářská struktura

Stav struktury vlastníků společnosti po první etapě navýšení základního jmění je k 1. 3. 2000 následující:

Fond národního majetku	40,05% podíl
Transgas, s. p.	18,08% podíl
SPP Bohemia, a.s.	19,58% podíl
Slovenský plynárenský priemysel, š.p.	8,51% podíl
Ostatní	13,78% podíl

5.4.2 FINANČNÍ SITUACE SMP a.s.

Hospodářský výsledek roku 1999 dosáhl od založení společnosti v roce 1994 dosud nejvyšší úrovně. Na jeho tvorbě se pozitivně podílel rovněž finanční zisk.

Tabulka č. 25 - Vývoj hospodářského výsledku v mil. Kč

	1998	1999
Výnosy celkem	7 677,8	7 810,7
Náklady celkem	7 144,1	7 116,9
Zisk před zdaněním	533,7	693,8
v tom: provozní výsledek	397,0	633,5
Finanční výsledek	109,7	69,9
Mimořádný výsledek	27,0	9,6
Zisk po zdanění	342,4	389,4

Zdroj: VZ SMP

Na meziročním zvýšení zisku před zdaněním o 160,1 mil. Kč se v oblasti provozního zisku podílelo zejména zvýšení přidané hodnoty o 428,0 mil. Kč, resp. zvýšení obchodní marže z prodeje zemního plynu o 509,2 mil. Kč. Naopak negativní vliv mělo snížení salda zúčtování opravných položek do výnosů a nákladů o 171,8 mil. Kč. V oblasti finančního zisku Severomoravské plynárenské, a.s. došlo k meziročnímu poklesu o 39,8 mil. Kč, a to zejména vlivem poklesu salda přijatých a placených úroků o 66,6 mil. Kč.

5.4.2.1 Financování společnosti

I přes ekonomické problémy průmyslové sféry na Ostravsku probíhalo financování provozních a investičních potřeb v průběhu roku 1999 bez vážnějších problémů. Situace se však zhoršila v závěru roku, kdy pohledávky z obchodního styku po lhůtě splatnosti stouply k 31. 12. 1999 na 402,7 mil. Kč. Oproti stavu ke stejnému datu roku 1998 stouply pohledávky po lhůtě splatnosti o 197,1 mil. Kč, tj. o 96 %. Významnou měrou se na tomto zvýšení podílela a.s. VÍTKOVICE, ale i další hutní a strojírenské podniky.

Společnost splácí investiční úvěr z roku 1994. Jeho poslední splátka bude provedena v závěru roku 2000 ve výši 12,8 mil. Kč. Dále společnost čerpala eskontní úvěry, které byly na počátku roku 2000 uhrazeny.

V roce 1997 společnost získala od Ministerstva průmyslu a obchodu půjčku na odstraňování následků živelní pohromy. Půjčka je splácena na základě splátkového kalendáře a bude postupně uhrazována v letech 2000 a 2001.

Tabulka č. 26

	1998 (v tis. Kč)	1999 (v tis. Kč)
Provozní výnosy	184 698	123 874
Provozní náklady	201 849	127 654
Finanční výnosy	156 940	89 140
Finanční náklady	33 052	21 472
Mimořádné výnosy	98 884	2 456
Mimořádné náklady	71 880	12 057

Zdroj: VZ SMP

5.4.2.2 CASH FLOW

Skutečnost v účetním období (v celých tis. Kč)	1998	1999
P. Stav peněžních prostředků a ekvivalentů na začátku účetního období	808 001	1 369 155
Z. Účetní zisk (ztráta) z běžné činnosti před zdaněním	506 720	703 450
A.1. Úpravy o nepeněžní operace	145 412	369 553
A.1.1. Odpisy stálých aktiv (+) s výjimkou ZC prodaných stálých aktiv, odpis pohledávek (+), umořování opravné položky k nabytému majetku (+/-)	292 238	252 034
A.1.2. Změny stavu opravných položek, rezerv a změny zůstatků přechodných účtů aktiv a pasiv, tj. čas. rozliš. N a V a kurzových rozdílů (+/-) s výjimkou ČR úroků, kurzových rozdílů A a P k závazkům v cizí měně	- 3 996	192 292
A.1.3. Zisk (ztráta) z prodeje stálých aktiv (+/-) (vyúčtování do výnosů „-“, do nákladů „+“)	- 8 117	- 9 781
A.1.4. Výnosy z dividend a podílů na zisku s výjimkou podniků, jejichž předmětem činnosti je investiční činnost (IS a IF) (-)	- 787	- 3 339
A.1.5. Vyúčtované nákladové úroky (+) s výjimkou kapitalizovaných úroků a vyúčtované výnosové úroky (-)	- 133 926	- 61 653
A* Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním, změnami pracovního kapitálu a mimořádnými položkami	652 132	1 073 003
A.2. Změna potřeby pracovního kapitálu	313 262	- 382 299
A.2.1. Změna stavu pohledávek z provozní činnosti (+/-)	- 786 156	- 758 339
A.2.2. Změna stavu krátkodobých závazků z provozní činnosti (+/-)	1 155 994	296 788
A.2.3. Změna stavu zásob (+/-)	23 008	- 332
A.2.4. Krátkodobý finanční majetek	- 79 584	79 584
A** Čistý peněžní tok z provozní činnosti před zdaněním a mimořádnými položkami	965 394	690 704

5.4.3 Vývoj a hodnocení některých ukazatelů SMP a.s.

Růst čistého zisku ve sledovaném období ústil v růst všech sledovaných ukazatelů rentability. Růst rentability byl bržděn růstem vlastního jmění, aktiv a tržeb společnosti. Rentabilita vlastního jmění je nadprůměrná, zbývající dva ukazatele patří mezi podprůměrné. Společnost Severomoravská plynárenská, a.s. zaznamenala v uplynulém období pokles likvidity. Důvodem byl pokles oběžného a finančního majetku a růst krátkodobých závazků společnosti. Hodnoty ukazatelů likvidity se nacházejí pod průměrem plynárenství. Vlivem růstu stálých aktiv došlo ke zvýšení jejich relativní vázanosti. Přes uvedený růst patří hodnota tohoto ukazatele mezi podprůměrné a je vůbec nejnižší ze všech hodnocených plynárenských společností. Doba obratu zásob se meziročně nezměnila a činí dva dny, což je doba podprůměrná. Nepříliš úspěšná je společnost při řízení svých pohledávek. Doba jejich obratu se meziročně nezměnila a je dobou nadprůměrnou. Růst aktiv byl v uplynulém období vyšší než růst celkových závazků. Výsledkem byl pokles věřitelského rizika. Přes tento příznivý vývoj zůstává toto riziko vyšší než průměrné. Přes mírný růst počtu pracovníků došlo k růstu tržeb na zaměstnance. Důvodem byl růst tržeb společnosti v uplynulém období. Hodnota tohoto ukazatele se pohybuje pod průměrem.

Tabulka č.26

Finanční ukazatele	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	průměr 1999*
Rentabilita vlastního jmění	5,40 %	12,21 %	12,07 %	11,68 %
Rentabilita tržeb	2,06 %	4,92 %	5,52 %	7,10 %
Rentabilita aktiv	2,27 %	4,76 %	4,96 %	5,95 %
Peněžní likvidita	0,333	0,385	0,336	0,552
Pohotová likvidita	0,438	0,512	0,452	0,805
Běžná likvidita	0,463	0,522	0,459	0,946
Relat. vázanost stálých aktiv	0,455	0,430	0,453	0,719
<i>Doba obratu zásob (dny)</i>	4	2	2	8
<i>Doba obratu pohledávek (dny)</i>	15	25	25	24
Věřitelské riziko	0,570	0,607	0,586	0,497
<i>Tržby na zaměstnance (tis.Kč)</i>	5 810	6 376	6 426	8 030

*průměr za plynárenské společnosti
zdroj: VZ SMP

6 Závěrečné hodnocení VČP a.s. a navrhnutá doporučení

Závěrem bych chtěl zhodnotit současnou pozici Východočeské plynárenské a.s. v celém energeticko-plynárenském sektoru a pojednat o tomto specifickém oboru jako takovém. Tento sektor, jako každá další státní strategická oblast průmyslové výroby, prošla od roku 1989 dlouhým a náročným vývojem. Na počátku restrukturalizace vznikl koncern České plynárenské podniky, který zastřešoval jak dopravu plynu do České republiky, tak její následnou distribuci do závodů v jednotlivých regionech. Činnost tohoto podniku skončila k 31.12. 1993, kdy tehdejší struktura zanikla a od 1.1. 1994 se datuje vznik stávajícího uspořádání plynárenského sektoru. Státním podnikem, který zabezpečuje dopravu plynu se stal Transgas, jenž prodává toto médium regionálním distribučním akciovým společnostem. Tyto společnosti se tedy díky svému postavení v jednotlivých regionech České republiky nacházejí v pozici přirozeného monopolu. Jejich činnost je však do velmi vysoké míry ovlivňována dosavadní státní regulační politikou. Nemalý podíl na tvorbu ceny plynu mají také další dva neopomenutelné faktory. Je to kurz amerického dolaru (za který se médium prodává) vůči euru potažmo vůči české koruně, a vývoj cen ropy a zemního plynu na světových trzích. Těmito faktory je pozice „monopolu“ regionálních distribučních společností do vysoké míry omezována.

Na vývoj hospodaření distribučních společností se podílí další řada důležitých faktorů. Je to například velikost vlastního obhospodařovaného regionu, ale zejména je to struktura odběratelů. Umístění velkých průmyslových celků v dané lokalitě je příslibem většího podílu velkoodběratelů v odběratelské struktuře, a tudíž záruka většího odebraného objemu plynu. Toto se samozřejmě odráží v celkových výsledcích jednotlivých společností. V posledních letech se však toto zdánlivé zvýhodnění stává současně rizikem. Ekonomická situace velkoodběratelů se zhoršuje a pravděpodobnost jejich platební neschopnosti se zvětšuje. Negativní efekty, které s sebou přinesla recese celkové státní ekonomiky projevující se i na

domácích průmyslových gigantech, ovlivňuje výsledky distribučních společností především na západě Čech a na severu Moravy.

Východočeský kraj, kde má VČP své působíště je průměrný a odběratelsky vyvážený. Struktura (velkoodběratelů, středních odběratelů a obyvatelstva) je rozdělena téměř na třetiny, což neposkytuje VČP žádné zvýhodnění, ale ani nepřidává žádných dalších rizik.

Hodnocení VČP a.s. z hlediska celkových výnosů a zisku

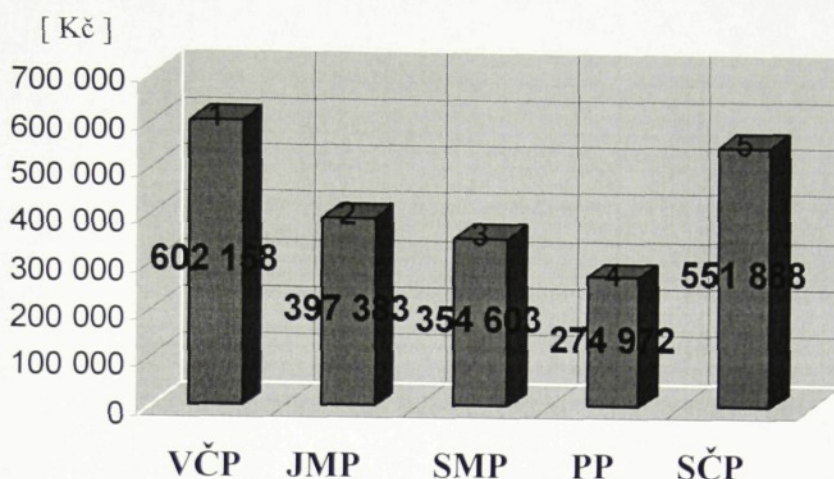
V porovnání s hospodářskými výsledky dalších vybraných regionálních distribučních společností, že VČP patří mezi nejlepší. Její celkové výnosy za rok 1999 dosáhly výše 5 531,3 mil Kč. Tato hodnota ji ve srovnání s ostatními společnostmi řadí až na čtvrté místo, je to však ovlivňováno menší velikostí domácího působíště a nižším počtem odběratelů. Lepších výsledků se jí dostává při hodnocení dosaženého zisku v roce 1999. Hodnotou 418,5 mil Kč se tak řadí na druhé místo hned za největší distribuční společnost Jihomoravskou plynárenskou a.s.. Když však porovnáváme ukazatel zisku na pracovníka jednotlivých společností, zjistíme, že výsledek dosažený VČP je vůbec nejlepší (viz graf č. 1)

Tabulka č.27

společnost	Výnosy 1999 Mil. Kč	1999/1998	Výnosy 1998 mil Kč	Zisk 1999 mil Kč
VČP	5 531,3	0,84	4 479	418,5
JMP	18 067	1,85	9 753,9	546,8
SMP	8 022	1,06	7 568,2	389
SČP	15 010,5	2,99	5 004,3	394,6
PP	4 854,4	0,95	5 408,9	246,1

Zdroj: vlastní

Graf č.1: Zisk na pracovníka distribučních společností

Zdroj : vlastní

Hodnocení vzhledem k Altmanovu indexu důvěryhodnosti (verze 1983)

Výsledky všech společností jak v privátním tak státním sektoru jsou velice úzce spjaty s výkonností celé ekonomiky České republiky. Ta však v roce 1997 nastoupila cestu recese a to se samozřejmě projevilo na výsledcích společností v energetickém sektoru. Při pozorování vývoje námi sledovaného ukazatele, je tento průběh zcela patrný. Po příznivé hodnotě v roce 1996 následuje propad o téměř 0,5 bodu indexu. Tato závislost se projevila i opačným směrem. V roce 1999, kdy domácí ekonomika zaznamenala obrat v trendu růstu hrubého domácího produktu a Český statistický úřad po dlouhé době uvedl kladné hodnoty, můžeme pozorovat i stejnou reakci ve výsledcích VČP a.s..

Altmanův index důvěryhodnosti má určité vymezené hranice pro hodnocení společností. Když dosažené hodnoty jsou pod hranicí 1,2, společnost míří do bankrotu. Mezi hranicemi 1,2 a 2,9 se ekonomický subjekt pohybuje v tzv. šedé zóně. Nehrozí ji žádné bezprostřední ohrožení ani nedosahuje závratně dobrých výsledků. Přesahují-li naměřené hodnoty společnosti hranici 2,9, můžeme o ní říci, že je naprosto zdravá. Vzhledem ke „křehkosti“ ekonomického růstu světových i

domácí ekonomiky, je však validita tohoto ukazatele časově značně omezená. Hodnotit ekonomický subjekt podle hodnot starších jednoho maximálně dvou let by bylo irelevantní.

VČP a.s. kopírovala vývoj domácí ekonomiky a jak jsem již zmínil v roce 1999 nastal obrat pozitivním směrem. Její výsledky ve svém sektoru jsou nadprůměrné a mají vzestupnou tendenci. Po dobu celé své existence se její hodnoty pohybují v šedé zóně, a proto si myslím, že v nejbližších dvou letech nedojde k neočekávané změně ve výsledcích společnosti.

Závěrečná doporučení

Velmi důležitý proces snižování především provozních a finančních nákladů je ve VČP velmi dobře rozpracován a následně aplikován. Funguje na hranici možností společnosti. Proto jsem svá doporučení chtěl orientovat zcela odlišným směrem. Můj návrh spočívá v diversifikaci finančních investicí. Investice do jiných společností souvisejícího oboru či oborů vzdálených, nabízí možnost generaci svých dosavadních zisků. Bohužel tomu stávající situace není nakloněna a jsem srozuměn s faktem, že regionální distribuční společnosti jsou vlastněny státem a každá větší finanční investice musí být schválena patřičnými místy. V příštích letech, s blížícím se datem privatizace a příchodem nového strategického partnera, by se mohl vyskytnout prostor minimálně pro zamyšlení se nad touto eventualitou a možnost následné realizace.

Použitá literatura

Publikace:

- [1] Váchal, J.: Investiční rozhodování a dlouhodobé financování, VŠE Praha 1994
- [2] Kotler, P.: Marketing Management, Victoria Publishing, a. s., Praha 1992
- [3] Johnson, K. L.: Financial analysis, B.D. Publishers, New York, USA 1998
- [4] Porter, M. E.: Market competition, Educational Publishing, Illinois 1999
- [5] Výroční Zprávy VČP a.s. 1995-1999
- [6] Výroční Zpráva PP a.s. 1999
- [7] Výroční Zpráva SČP a.s. 1999
- [8] Výroční Zpráva JMP a.s. 1999
- [9] Výroční Zpráva SMP a.s. 1999